

Lyt til os

Ingen gider have en professionel relation til et andet menneske, siger Philippa, der er anbragt på Grenen. Ægte relationer og fokus på de unges behov kan styrke anbragtes uddannelse

13/2017

29. SEPTEMBER

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Klaus Lange, kal@sl.dk
Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk
Malene Dreyer, mad@sl.dk
Kit Lindhardt, klt@sl.dk
Lea Holtze, lhe@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på socialpaedagogen.sl.dk/fagblad

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
nyhedsrum@sl.dk
socialpaedagogen.sl.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk

Annoncer

Sendes til annoncer@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på socialpaedagogen.sl.dk

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 14/2017, der udkommer den 20. oktober, er tirsdag den 10. oktober kl. 12. For tekstsannonce er deadline til 14/2017 mandag den 9. oktober.

Redaktionen af 12/2017 er afsluttet den 30.8.2017

Abonnement

Abonnementspris 2017:
825,00 kr. inkl. moms (17 numre)
Løssalg: 50,00 kr. + porto

Oplag

44.715 i perioden
1.7.15-30.6.16

Produktion

KLS Pureprint A/S

Forsidefoto

Kissen Møller Hansen

Medlem af:

KOMMENTAR

Vi skal løfte os fra en diskussion om drift og tage en værdipolitisk og konstruktiv debat om, hvilke ambitioner vi har for borgerne

Hvor er vi på vej hen, du?

Af Marie Sonne

Forbunds næstformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Begreber på handicapområdet er med jævne mellemrum til diskussion. Og nye kommer til: om målgrupperne, om indsatserne og om tilbuddene. Senest er begrebet rehabilitering blevet det mantra, mange kommuner har valgt at satse på – også på handicapområdet.

Når vi på den måde prioriterer nye begreber og nye retninger inden for den offentlige velfærd, er det også udtryk for en ændret forståelse af indsatsens formål – og det rækker ofte også ved forståelsen af menneskesynet og borgernes behov. For det er vigtigt, at vi hele tiden tager etisk og faglig stilling til, hvorfor vi yder den støtte, vi gør. Hvad er formålet, hvordan tilrettelægger vi det bedst, og hvad er behovet? Ikke mindst i en tid, hvor mange kommuner ser på bundlinjen først.

Vi skal løfte os fra en diskussion om drift og tage en værdipolitisk og konstruktiv debat om, hvilke ambitioner vi har for borgerne. Og den diskussion vil jeg også gerne have, at vi tager, når det kommer til rehabilitering.

I foråret fremlagde KL et interessant og ambitiøst socialpolitisk udspil på voksenområdet. Her slår KL fast, at rehabilitering skal være et fælles udgangspunkt i kommunerne på tværs af social-, sundheds- og beskæftigelsesområdet.

Det bakker jeg op om – så længe vi husker, at der også er noget, der hedder *habilitering*. For der er borgere, der ikke kan re-habileres til et nyt liv. Der er borgere, der fx har en omfattende udviklingshæmning eller borgere med et årelangt misbrug, der er skadet for livet. De har behov for en livslang indsats. Dem må vi aldrig glemme i bestræbelser på fx genoptræning eller arbejdsrettet rehabilitering. Alle har et udviklingspotentiale. Også dem der ikke har et slutmål. De har også ønsker, drømme og mål for deres liv, som de har brug for støtte til at kunne realisere.

Netop den diskussion lægger vi op til at tage på en udviklingscamp, som Socialpædagogerne holder den 2. oktober. I samarbejde skal vi udvikle hele det socialpædagogiske handicapområde. Socialpædagogerne har derfor inviteret 35 aktører på handicapområdet til – sammen med os – at udarbejde konstruktive forslag til, hvordan fremtidens sociale indsats på handicapområdet skal forme sig.

Vi har selv nogle ideer. Men vi tror på, at de kan kvalificeres yderligere ved, at vi bringer dem i spil sammen med en række kloge folk på området – heraf bl.a. medlemmer af Socialpædagogernes Faglige selskab om mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser på boenheder. Derudover deltager også forskere, repræsentanter fra handicaporganisationer, professionshøjskoler, politikere m.fl.

Det glæder jeg mig rigtig meget til. Og det kommer I helt sikkert til at høre mere om.

INDHOLD

FOTO: KISEN MØLLER HANSEN

04

04 STYRKET INDSATS

I projekt Styrket Indsats har 14 døgninstitutioner gennem to år udfordret deres egen praksis i bestræbelsen på at forbedre de anbragte børn og unges skolegang og adgang til ungdoms- og videreuddannelse. Læs om projektet og om erfaringerne på to af de tilbud, der har deltaget, Grenen og Børne- og Ungecentret Norddjurs, hvor nære relationer og nysgerrighed på børnenes hele livshistorie er kommet i fokus. Læs også om de aftryk, en opvækst med svigt og traumer sætter på hjernen, og hvad det kræver af særlig opmærksomhed, når man arbejder med udsattes læring

16 AFLASTNING

Ni ud af landets 10 største kommuner mangler aflastningsfamilier til anbragte børn og unge, og flere steder er der heller ikke tilstrækkeligt med plejefamilier. Det kan betyde, at børnene sendes langt væk fra deres nærmiljø. Faglig støtte er løsningen, lyder det fra flere, og Socialpædagerne peger på oprettelse af ressourcecentre som en løsning

18 KOMMUNALT SVIGT

Kommunerne tager for lidt hensyn til det enkelte barns behov og inddrager langt fra altid barnet ved en anbringelse. Det viser ny undersøgelse blandt Socialpædagogernes medlemmer. 'Det går simpelthen ikke. Der er jo en mening med, at vi har den lovgivning, vi har', siger Socialpædagogernes formand, Benny Andersen

FOTO: LARSE CHRISTENSEN/TIZ

18

- 20 OK 2018**
Masser af postkort – masser af ønsker
- 22 ANBRINGELSER**
Brug for nye løsninger
- 24 ARBEJDSSTID**
Mange offentligt ansatte arbejder gratis
- 25 OK 2018**
Hvad ville du gå efter?
- 26 KAMPAGNE**
Velfærd frem for skattelettelser
- 28 TILBAGETRÆKNING**
Godt arbejdsmiljø fastholder seniorer
- 28 MEDICINHÅNDTERING**
Nyt tilsyn med bosteder
- 30 FRIVILLIGHED**
Markante aftryk på nye anbefalinger
- 31 LOVENDE PRAKSIS**
Indsatser til voldsramte børn kortlagt
- 32 KREDSGENERALFORSAMLINGER**
Storkøbenhavn og Sydjylland
- 34 SYNSPUNKT**
Vi har brug for en ny kulturkamp

STYRKET INDSATS

Relationer bygger bro til virkeligheden

Tidligere var medarbejdernes adresser, arbejdsplaner og mobilnumre utilgængelige for de unge. Nu arbejder den sikrede døgninstitution Grenen-Glesborg med nære enerelationer til de unge. Det hjælper dem videre fra det lukkede miljø ud i virkeligheden

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

De pegede på vigtigheden af at have en tæt enerelation til ét voksent menneske. Her kunne vi se, at vi kunne gøre noget ekstra

Sanne Møller,
socialpædagog

Ingen gider at have en professionel relation til et andet menneske. En relation skal være ægte', konstaterer 19-årige Philippa og ser ned i bordet.

Philippa er efter et langt institutionsliv med adskillige afbrudte anbringelser endt på den sikrede døgninstitution Grenen, hvor der bor op til 19 unge. Samværet i institutionens øvrige afdelinger bliver for intenst for hende, så nu bor hun i sit eget lille anneks i et hjørne af matriklen med en pædagog ved sin side døgnet rundt. Hun fumler lidt usikkert med sit tøj, før hun kigger op på socialpædagogen Sanne Møller.

– Jeg kan jo bruge jer til alt. Dig kan jeg diskutere med og blive gode venner med igen. Christian (en anden socialpædagog på Grenen, red.) kan jeg tale om problemer med, helt ned i dybden. I betyder faktisk mere for mig end min egen mor, siger hun.

Når Sanne Møller ikke er på arbejde, tikker der af og til en sms ind fra Philippa med et billede af en kage, hun skal til at smovse, et surt opstød om hendes mor eller et forslag til en aktivitet, hun godt kunne tænke sig, de lavede sammen. Det kan måske lyde som almindeligheder i manges ører. Men at Philippa har mulighed for at indgå i så nær en relation til en af de 12 socialpædagoger og de andre ansatte på Grenen, var fuldstændig utænkeligt for to år siden.

En vigtig voksen

De sidste to år har døgninstitutionen været en del af forskningsprojektet Styrket Indsats, der har fokus på at forbedre skolegang og livsduelighed blandt anbragte børn. Her har medarbejderne først og fremmest skullet interviewe nuværende

og tidligere unge fra Grenen for at blive klogere på, hvorfor det er lykkedes nogle af dem at skaffe en lærerplads, komme ind på en uddannelse eller få et job på trods af den bagage, de har med sig – med andre ord finde de positive afvigelser. Interviewene afslørede en klar rød tråd i de unges liv: De havde på et eller andet tidspunkt haft en nær relation til en voksen, som havde hjulpet dem videre i en god retning.

– Det var en øjenåbner. Vi socialpædagoger er dygtige til relationsarbejde. Men de unge pegede jo ikke på, at de havde gode relationer til alle pædagogerne på stedet. De pegede på vigtigheden af at have en tæt enerelation til ét voksent menneske. Her kunne vi se, at vi kunne gøre noget ekstra, siger Sanne Møller.

Netop grænsen mellem det professionelle og det private har ellers været meget skarpt optegnet på Grenen, hvor der tidligere stort set kun blev anbragt dømte eller kriminalitetstruede unge. Medarbejdernes efternavn, privatadresse, telefonnummer og arbejdsplan er bl.a. blevet holdt hemmeligt for de unge, fortæller Palle Abrahamsen, der er afdelingsleder på Grenen.

Rusker op i kulturen

Han viser rundt i døgninstitutionens interne skole. 'Prøv! Gør dit bedste', står der med tusch på klasseværelsets rude ved siden af regnetrekanter og engelske bøjninger. Hovedøren kvitterer med et lille klik, da en scanner har aflæst afdelingsleders fingeraftryk.

– Vi har rigtig mange regler her, så det ikke ender i ragnarok. Og vi laver ikke noget med de unge uden at overveje sikkerheden i det. Vi har altid overfaldsalarmer på os, og nøglerne er *wired* til bæltet. Alt sammen for at passe på de unge indbyrdes og på os selv, siger han.

Der var derfor mildest talt lang vej hen til det scenarie, hvor en medarbejder skulle tage en ung med hjem til middag eller med på travbanen – alene. Men i årenes løb er der kommet færre domsanbragte og flere socialt anbragte unge til Grenen. Det var derfor også tid til at ruske op i kulturen.

I formelle rammer

Palle Abrahamsen og hans medarbejdere har derfor været igennem en længere proces med at finde

Styrket Indsats

I projekt Styrket Indsats har medarbejdere fra 14 døgntilbud gennem to år udfordret egen praksis for at øge anbragte børn og unges mulighed for at gennemføre folkeskolens afgangsprøve og gå videre på en ungdomsuddannelse.

På de følgende sider kan du læse om projektet, om to af deltagerne og deres erfaringer og om læring og hjerneudvikling hos udsatte børn og unge

ud af, hvordan de kunne åbne op for muligheden for at danne enerelationer til de unge.

Der er nu udfærdiget dokumenter som beskriver, at det er muligt for en ung at få en medarbejders mobilnummer, at en ung kan deltage i aktiviteter sammen med en medarbejder uden for Grenen og sågar besøge vedkommende i privaten.

Socialpædagogerne var som forbund med på råd, da det blev besluttet, at enerelationen maksimalt kunne dyrkes i fire timer om ugen som flekstid uden for den planlagte arbejdstid. Det hele er godkendt af institutionens arbejdsmiljøgruppe og ledelse og har været i høring hos medarbejderne. Det har været nødvendigt med en grundig proces for at lave så radikale ændringer på Grenen, vurderer Palle Abrahamsen.

– Slutproduktet er, at man gør noget ekstra ud af en enerelation, hvis målet er at give den unge bedre muligheder, når vedkommende en dag skal flytte herfra. Det kan altså være at støtte op om arbejde og uddannelse. Hvis en ung gerne vil være mekaniker, kan det give mening at tage til motorløb sammen, forklarer Palle Abrahamsen.

Der var ingen indvendinger fra medarbejderne, da forslaget blev præsenteret i foråret. Men hvis der er ansatte, der ikke har lyst til at indgå i de nære relationer, eller hvor familien ikke er trygge ved det, står det dem helt frit for.

– Relationen opstår, fordi der er en kemi mellem to mennesker. Og de unge kan i den grad mærke, om relationen er ægte – de har typisk været vant til at skulle aflæse signaler fra deres forældre fra de var helt små. Mange har desuden været på institutioner store dele af livet, og de er trætte af rundbordssamtaler. Men når en voksen, som de har respekt for, har en holdning til det, de går og laver, gør det indtryk. Derfor ser vi, at det virker, siger Palle Abrahamsen.

Den svære overgang

Fx boede der for nylig en ung mand på Grenen, der kom i lære som smed. Da han pludselig en dag sagde op, kørte medarbejderen Carsten tilbage til praktikstedet og insisterede på, at det skulle fungere – med hans hjælp.

– Carsten kan tillade sig at presse den unge, fordi de er tæt på hinanden, og det var aldrig lykkedes uden deres relation. I dag er den unge flyttet herfra, men Carsten, der nu er hyret af kommunen til at være hans kontaktperson, modtager stadig en sms, når han er oppe om morgenen. Og gør Carsten ikke det, ved han, at der skal tages affære, fortæller Palle Abrahamsen og konkluderer:

– Vi har altid haft succes med at få de unge igennem 9. og 10. klasse på vores interne skole.

Udfordringen er at forberede dem på det, de møder, når de skal herfra.

Det skal Philippa ganske snart. Hun er nu så gammel, at det er tid til at flyve fra Grenen. Bekymringerne om, hvad der venter i fremtiden, og hvad der skal ske med hendes nære relation til stedets socialpædagoger, murrer i maven, fortæller Sanne Møller.

– De unges netværk er rigtig skrøbeligt. Philippa er bange for at miste os og har oplevet svigt efter svigt hele livet. Men troen på, at hun er vigtig for et andet menneske, kan hun virkelig profitere af, og selvfølgelig vil jeg stadig gerne se hende, siger hun.

Handler om ægthed

Sanne Møller har været stor fortaler for projektet fra begyndelsen. Men hun er opmærksom på, hvor mange personlige oplysninger, hun giver fra sig, afhængigt af hvilken ung, hun har foran sig. Og Philippa er endnu for psykisk ustabil til, at hun må besøge Sanne Møller. Philippa fik Sannes mobilnummer, da hun med flossede nerver skulle begynde i erhvervspraktik i Grenå.

– Hvis der bliver det mindste, så ringer du, insisterede Sanne Møller dengang.

– Det handler i virkeligheden om at få de unge til at føle sig vigtigere end en brik i systemet. Hvis

de efter at have boet her bliver placeret i en by, hvor de ikke kender nogen og er langt fra venner og familie, så lykkes de ikke. Medmindre vi hjælper dem. Det er vigtigt, at vi med vores relation til dem hjælper med at bygge en bro ud i virkeligheden, forklarer Sanne Møller.

Har fagligheden med

Samtidig åbner relationen døre, når Sanne Møller og hendes kollegaer arbejder med de unge.

– Når jeg kan mærke, at en konflikt er ved at gå i hårdknude, så kan jeg trække den kollega, der har en nær relation til den unge, ind frem for at gennemtvunge min egen tilstedeværelse. På den måde bliver konflikterne mindre, siger hun.

I aftes var Sanne Møller og Philippa selv endt i en voldsom diskussion. I gamle dage ville det være endt med, at Filippa var stukket af. Men i dag kunne Philippa ikke finde på at vende Sanne Møller ryggen. Og derfor fik de snakket tingene til ende.

– Det kan godt være, nogle vil synes, at det er uprofessionelt at være privat på Grenen, men det er dér, vi kan være de autentiske voksne og rykke dem. Samtidig er min faglighed selvfølgelig hele tiden altoverskyggende. Jeg har hele tiden bevidstheden om Philippas psykiske udfordringer med mig. For relationen rykker ikke i sig selv, men faglighed i en ægte relation – dét rykker. ■

KEMI Som socialpædagog kan man ikke bare definere, hvornår man har en særlig relation til en ung. Relationen skal være gensidig og komme ud af god kemi, forklarer afdelingsleder Palle Abrahamsen.

Nogle af de unge har ni års erfaring med ikke at gå i skole. Vores mål har altid været skolegang, men i dag er vores vej til, at de kommer i skole, en anden

Martin Harnisch, afdelingsleder

Har vi egentlig spurgt de unge?

Anbragte unge ved bedst selv, hvorfor det er svært i skolen. Men man skal turde grave dybt i deres livshistorie efter svar. Det har de gjort på Børne- og Ungecentret Norddjurs. Svarene er givet videre til skolen, så lærerne kan tage hensyn

Af Lea Holtze, leh@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

16-årige Lasse står med en syltetøjsmad i hånden på et af fotografierne fra ferie-kolonien og kaster et håndtegn mod kameraet. Fotografiet hænger på væggen i stuen sammen med en masse andre lyse sommermin-der. Og ude i køkkenet er der taget friskbagte bol-ler ud af ovnen. På overfladen ligner huset midt i Grenås villakvarter et ret almindeligt hjem. Og så alligevel ikke.

Den hvide tavle i gangen, der er delt sirligt ind i kvadratiske felter, holder styr på hvilke unge, der skal vækkes kl. 6.30, hvornår værelserne skal gøres rent, og hvem der har 'samvær med mor' på lørdag. Vi er på Børne- og Ungecentret Norddjurs' døgntilbud 'Plus2', hvor der bor seks anbragte unge mellem 13 og 18 år.

– De her unge mennesker kommer fra hjem, der ofte er helt uden struktur, så struktur er virkelig svært for dem. Derfor hjælper vi dem med at skabe overblik over, hvad der sker omkring dem, forklarer socialpædagog og afdelingsleder Martin Harnisch, der viser rundt.

Døgninginstitutionen har ikke nogen intern skole, så de skal op og af sted til byens lokale folke- og specialskoler hver morgen. Noget, som mange anbragte børn kæmper med.

Anders er en af dem, det ikke er lykkedes for denne morgen. Han har kun boet her et par uger, og det med skolen er rigtig svært. Måske skal der en tredages relationstur med et par af pædago-

gerne til for at få snakket det hele godt igennem, vurderer Martin Harnisch. De skal have spurgt grundigt ind til, hvorfor det egentlig er så svært for ham at skulle i skole. For i bund og grund tror Martin Harnisch på, at alle de unge gerne vil i skole – de vil gerne lykkes. Der er bare noget, der blokerer.

– Nogle af de unge har ni års erfaring med ikke at gå i skole. Vores mål har altid været skolegang, men i dag er vores vej til, at de kommer i skole, en anden, siger Martin Harnisch.

I et forsøg på at ændre statistikkerne over hvor få anbragte unge, der tager folkeskolens afgangsprøve og senere får en ungdomsuddannelse, har Børne- og Ungecentret Norddjurs nemlig været med i projektet Styrket Indsats.

Hver skolehistorie er forskellig

Som en del af projektet har Børne- og Ungecentret Norddjurs og 13 andre døgninginstitutioner lavet dybdegående interview med de anbragte børn og unge for at få deres egne bud på, hvorfor det er svært at gå i skole, og hvad det er, der gør, at det nogle gange alligevel lykkes på trods. Fagbladet Socialpædagogen besøgte Børne- og Ungecentret Norddjurs, da projektarbejdet skulle i gang. Nu er vi tilbage for at høre resultatet.

– Vi fandt ud af, at alle de unges skolehistorier var forskellige. Samtidig blev det tydeligt for os, at skolerne ofte mangler viden og indsigt i de anbragte unge for at kunne arbejde med de udfordringer, de bringer med ind i klassen. Vi blev så vilde med den proces med at spørge de unge selv, at vi gerne ville dykke endnu mere ned i det, fortæller Martin Harnisch.

På døgninginstitutionen har de som resultat af projektet opfundet konceptet 'Skoleforudsætningsanalyse'. En skoleforudsætningsanalyse er en rapport, der bundes i et dybdegående interview med den unge og evt. forældre og tidligere lærere. Medarbejderne spørger for det første ind til svære oplevelser og nederlag i skoletiden, men også ind til positive afvigelser som fx en undervisningsform, der var tryk og spændende, en lærer, der

havde stor betydning eller noget helt tredje. Al den viden bliver samlet i en rapport om den unge, som døgninstitutionen overdrager til klasselæreren.

– Det er jo egentlig helt nærliggende at spørge den unge: Hvorfor er det, du ikke vil i skole? Det har vi bare aldrig gjort i en grad, hvor der er opnået en dybere indsigt i problemstillinger og positive muligheder. Nogle gange tror jeg, at vi pædagoger kan være lidt forsigtige med at rippe op i gamle traumer. Det er jo et omsorgsfag, siger Martin Harnisch og fortsætter:

– Samtidig oplever jeg, at vi pædagoger er lynhurtige til at komme med løsninger. Vi er hurtige til at antage, at vi kender de unge og deres problemer, og nysgerrigheden bliver derfor ofte parkeret. Ikke at vores fornemmelser og antagelser ikke har deres berettigelse – de bunder i erfaring. Men det med at stoppe op, være nysgerrig på den unges vinkel og få en nuanceret problemforståelse, inden man begynder at lave løsninger eller forsvare lærere og undervisningsplaner, har virkelig været lærerigt.

Tak, fordi du lytter

Inde i opholdsstuen får Lasse og Anders sig en pølsemad. Snakken falder på sommerkolonien, hvor det var lykkedes Lasse at vride en flad cola-

dåse, så den lød som en racerbil, når han pustede ned i den. Det var simpelthen så grineren, forsikrer han.

– Der var vist også noget med, at du prøvede at købe smøger i kiosken ved at gøre skuldrene brede og stemmen dyb. Hvordan var det lige, at det gik? spørger socialpædagogen Søren Johanson grinende den spinkle fyr og giver ham et kærligt klem, som Lasse tager åbent imod.

Der er ingen tvivl om, at de dybdegående interview med de unge kun kunne lade sig gøre, fordi der allerede var en nær og varm relation mellem de unge og socialpædagogerne, fortæller Martin Harnisch.

Medarbejderne har desuden været på kursus i spørgeteknik og har arbejdet indgående med, hvad det er for nogle områder, der skal spørges ind til. Og endelig havde de lagt strategier for, hvordan de skulle få de unge til at åbne op og fortælle om deres dunkle fortid med skoleskift og eftersidninger. Men det viste sig at være helt unødvendigt. For ordene flød med lettelse, så snart der blev lagt ører til.

En af dem, der interviewede de unge, var Søren Johanson. Han interviewede bl.a. pigen Camilla, der var meget tilbageholdende i timerne. Lærerne havde mange gange forsøgt at opmuntre hende

INTERVIEW Socialpædagog Søren Johanson og de andre ansatte på døgninstitutionen kender de unge rigtig godt og tvivlede derfor på, at de ville få meget ny information ud af at lave dybdegående interview med de unge. Men han og kollegerne blev klogere.

INDSIGT Hvis man som døgninstitution fortæller skolen, hvordan læreren skal undervise, støder faggrænserne sammen. Socialpædagerne kan derimod give læreren en masse viden om, hvad det er for en bagage, den udsatte unge har med i rygsækken, fortæller afdelingsleder Martin Harnisch.

til at deltage mere i timerne – for hun kunne jo sagtens. Men under interviewet kom det frem, at Camilla havde haft en matematiklærer tidligt i sit skoleliv, som hun følte hånede hende, hver gang hun sagde noget.

– Jeg tror, det var første gang, hun oplevede, at nogen var interesseret og lyttede til hendes fortælling. Det var grænseoverskridende for hende at fortælle, men bagefter var der lys i øjnene, og hun sagde 'tak, fordi du lyttede til mig'. Den slags eksempler har der været mange af, fortæller Søren Johanson.

Camillas traume havde udviklet sig til, at hun især følte sig utryk, når hun skulle deltage i gruppearbejde. Derfor fik Søren Johanson arrangeret – med Camillas skoleforudsætningsanalyse i hånden – at Camilla kunne slippe for gruppearbejde.

Set, hørt og forstået

En anden dreng fra døgninstitutionen havde helt opgivet at komme i skole. Søren Johanson og hans kollegaer havde forsøgt at lægge alverdens strategier for, hvordan de skulle få ham op om morgenen, ligesom de fik repareret hans scooter, så han kunne køre i skole på den. Men indsatserne ramte ved siden af den unges behov. Og alt imens myndighedsrådgivere stillede kritiske spørgsmål til, hvorfor institutionen ikke kunne drive drengen i skole, havde de is i maven og lavede en skoleforudsætningsanalyse for ham.

– Her kom det frem, at han bare gerne ville behandles som alle andre. Han ville ikke være specialklasseelev. Så vi fik iværksat et tilbud, der i højere grad indfrie hans ønsker. Og det lykkedes ham at klare sig gennem 10. klasse. Han var så stolt og sagde: 'det er det første, jeg nogensinde har gennemført'. Nu bor han i egen lejlighed og er i gang med kokkeuddannelsen, fortæller Søren Johanson og tilføjer, at tiltaget med at lave skoleforudsætningsanalyser er blevet positivt modtaget på skolerne.

– Tidligere har det været nemmere at skyde skylden på hinanden, når det ikke gik godt med den unges skolegang. Jo mere vi taler sammen, jo mere fælles ansvar bliver der taget. Hvis vi fortalte lærerne, hvordan de skal undervise, ville rapportererne ikke have ret lang levetid. Men indsigten i de unges skoletid er nok til, at det er lettere for lærerne at kompensere. Samtidig føler de unge sig set, hørt og forstået. Og de ser, at vi arbejder på noget, som de gerne vil ændre på – noget der giver mening for dem, siger han.

Meget større fremmøde

Børne- og Ungecentret har suppleret Skoleforudsætningsanalyserne med flere andre initiativer. Nu registrerer medarbejderne fx, når en elev har skolefravær, så de kan følge udviklingen. Samtidig er det blevet besluttet at bevare den samme hverdagsstruktur hele året rundt, så de unge kommer i seng og skal stå op samme tid, uanset om det er ferie eller ej. For overgangene mellem ferie og hverdag skaber for meget uro. Og når medarbejderne i dag diskuterer problemstillinger på deres personalemøder, er der ofte en, der rækker hånden op og spørger: Er der egentlig nogen, der har spurgt de unge?

Virker det så? Svaret på det spørgsmål falder prompte fra Martin Harnisch.

– De kommer mere i skole nu – meget mere i skole. De første tre uger efter sommerferien havde vi kun en sygedag. Vi var helt i chok. Jeg indkaldte til møde med supervision for at trække essensen ud af, hvad vi havde gjort rigtigt, siger han og stopper op et øjeblik.

– Men der er selvfølgelig intet, der er rosenrødt. Det kræver kontinuerligt fokus, hvis vi vil blive ved at se en positiv udvikling i de unges skolegang, siger han. ■

De unges navne i artiklen er opdigtede. Deres virkelige identitet er kendt af redaktionen.

Vær nysgerrig og brug deres viden

Hvis anbragte børn og unge skal have bedre skolegang og bedre uddannelse, så skal de inddrages mere både som videnspersoner og problemløser. Det er nogle af erfaringerne fra projekt Styrket Indsats

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

Indsatsen skal tage afsæt i inddragelse og samarbejde mellem barnet, familien, anbringelsesstedet og skolen, og fokus skal ligge på trivsel som grobund for læring

Verne Pedersen,
næstformand,
Socialpædagogerne

Der er ikke én måde at gøre det på eller én metode, der virker for alle anbragte børn og unge, når det handler om skole, uddannelse, læring og livsduelighed. Det lå klart, da Projekt Styrket Indsats gik i gang.

Men med tal, der viser, at 40 pct. af alle anbragte ikke afslutter folkeskolen med en afgangseksamen, og med en sikker viden om, at netop uddannelse er en afgørende faktor for et stabilt voksenliv, lå det lige så klart, at der må ske noget.

Og det var baggrunden for, at 14 – meget forskellige – døgntilbud til anbragte børn og unge over hele landet gik ind i projektet. Det har været finansieret af Egmont Fonden og blev fagligt kvalificeret af en følgegruppe, hvor bl.a. Socialpædagogerne sad, og det gav de deltagende tilbud mulighed for at kaste deres indsats i forhold de unge og børnenes læring og livsduelighed op i luften og tænke den helt om.

Nu er projektet afsluttet, og midt i oktober kommer en samlet evaluering – en evaluering, der blev lagt i hænderne på forskere fra det daværende SFI, der nu er blevet til VIVE. Men projektet er allerede selv nedkommet med tre udgivelser: en rapport, der giver et overblik over de mange forskellige delprojekter og indsatser på de 14 tilbud, et idékatalog, hvor andre døgntilbud til anbragte og udsatte børn og unge kan lade sig inspirere, og et ark med refleksionsspørgsmål, der kan være et første afsæt til at sætte skub i processen.

Den gode afvigelse

I den brede vifte af indsatser har Positiv Afvigelse været en gennemgående metode, der har skullet sætte gang i forandringerne. Metoden er kende-

tegnet ved, at problemerne skal løses med afsæt i de ressourcer, der allerede findes, og at løsninger skal komme fra deltagerne og det fællesskab, de indgår i – det man kalder bottom-up-løsninger. Det handler ikke kun om at løse problemet, men faktisk i højere grad om, hvordan man løser dem.

Udgangspunktet er, at alle mennesker grundlæggende er mere modtagelige for forandring, hvis de selv har været med til at finde løsningen, og hvis løsningen er fundet hos individer, der ligner dem selv.

Især har seks temaer været gennemgående fokuspunkter i indsatserne på de 14 tilbud: det at bo på døgninstitution, det at have en betydningsfuld voksen, barnets og den unges autonomi og indflydelse på eget liv, den faglige og sociale udvikling samt samarbejdet med henholdsvis skole og forældre.

Læringen til projektet er bl.a. kommet fra tidligere anbragte unge, der nu har fået en uddannelse, fordi de har kunnet være med til at afdække, hvad det så var, der virkede for dem.

Hos Socialpædagogerne, der altså sad med i projektets følgegruppe, understreger næstformand Verne Pedersen, at målet er løsninger, der betyder, at den unge ender med et eksamensbevis i hånden.

– Indsatsen skal tage afsæt i inddragelse og samarbejde mellem barnet, familien, anbringelsesstedet og skolen, og fokus skal ligge på trivsel som grobund for læring. I Socialpædagogerne vil vi skabe øget bevidsthed og viden om trivsel og læring blandt de medlemmer, der arbejder med anbragte børn og unge, og dette projekt kan være god inspiration til at finde konkrete løsninger – sammen med barnet og hele dets netværk, siger hun.

Trivslen stiger

Som nævnt kommer den endelige evaluering af projekt Styrket Indsats første midt i oktober. Men i projektet egen rapport indgår en første evaluering af et par af de mange elementer i det samlede projekt. Det drejer sig om en første måling af udviklingen i trivslen hos de børn og unge, der har været omfattet af projektet, og en ligeledes første pejling af, hvordan medarbejderne – socialpæda-

goger og andre faggrupper – vurderer effekten af den fornyede indsats.

Når det handler om børnenes og de unges trivsel, er der den største effekt ved den første måling, efter at den fornyede indsats er sat ind – og det gælder for alle de børn og unge på tværs af de 14 deltagende tilbud. De har besvaret et spørgeskema, der bl.a. bygger på det internationalt validerede spørgeskema Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ), der afdækker fem forskellige aspekter af deres styrker og svagheder, ligesom forskerne har brugt et anerkendt WHO-mål for trivsel.

Mens trivslen, der måles ved SDQ, altså bedres markant fra den nye indsats sættes ind til første måling, så falder den igen derefter til at ligge nærmere udgangspunktet – men det er ikke usædvanligt, fortæller en af forskerne bag både den foreløbige og den kommende store evaluering, Helle Hansen fra VIVE:

– Selvom projektet stadig er ret nyt og de målbare effekter foreløbig er relativt små, så tyder meget på, at det har skabt en positiv forandring for en gruppe børn og unge, der ellers ofte har en svær skolegang, siger hun.

Positive medarbejdere

Ved projektets afslutning har hun og VIVE-forskerne også bedt medarbejderne vurdere, hvordan de opfatter effekten af arbejdet med Positiv Afvigelse som tilgang – og her er der altovervejende positive tilbagemeldinger: På en skala fra et

til 10, hvor et er meget uenig og 10 er meget enig i, at projektet har haft en positiv virkning på børnenes oplevelse af at blive set, hørt og inddraget, svarer tre ud af fire medarbejdere syv eller højere. Og ingen af de adspurgte angiver lavere end fire.

Flere medarbejdere fortæller forskerne, at de nu spørger mere ind til børnenes trivsel og skolegang, og at de spørgeteknikker, der har været en del af programmet, hjælper dem med det. Og responsen fra børnene er heller ikke udeblevet. De er glade for at blive spurgt og for at kunne bidrage med deres erfaringer.

– Jeg har ændret min praksis – hele min hverdag – i forhold til ikke at drage hurtige konklusioner, men få spurgt ind og hellere spørge en gang for meget end en gang for lidt, fortæller en medarbejder – og peger på, at det også betyder en stor forskel for ham selv:

– Jeg føler, at jeg kommer mere i dybden – det bliver mere ærligt, siger han.

Helle Hansen fra VIVE peger på, at den endelige evaluering vil sammenholde medarbejdernes og børnenes og de unges vurderinger, men at medarbejdernes udsagn tyder rigtig godt:

– Medarbejderne oplever, at projektet har gjort en positiv forskel for deres praksis og blik på de anbragte børn og unge, og ikke mindst for samarbejdet med skolerne, siger hun. ■

Download rapport, idékatalog og refleksionsark på www.styrket-indsats.dk og SFI's foreløbige evalueringsnotat via www.kortlink.dk/rcha

100 fagpersoner, 150 anbragte

Over 100 fagpersoner på 14 døgntilbud har i projekt Styrket Indsats interviewet godt 150 nuværende og tidligere anbragte børn og unge samt skolelærere, forældre, sagsbehandlere m.fl.

På den baggrund har døgn-tilbuddene udviklet egne lokale løsninger, der styrker de anbragtes mulighed for læring – men også har skabt ændringer i organisation og praksis.

Den kommende VIVE-evaluering bygger på VIVE's egne data.

Traumer og svigt sætter sig i hjernen

En traumatisk opvækst sætter spor i hjernen. Derfor skal socialpædagoger og andre professionelle anvende særlige mestrings- og læringsstrategier i arbejdet med udsatte børn og unge, fortæller cand.mag. og lektor Ann E. Knudsen

Af Louise Graa Christensen, nyhedsrum@sl.dk
Foto: Anne Kring

Hvis et barn har store læsevanskeligheder, vil det for mange voksne være naturligt at tage en letlæselig bog ned fra hylden og forsøge at læse den sammen med barnet. Men hvis der tale om et barn eller en ung med en traumatisk opvækst, hjælper det oftest ikke.

Det forklarer cand.mag. og lektor i psykologi og dansk Ann E. Knudsen. Hun er en af de oplægs- holdere, der skal dele sin viden om udsatte børn og unge på Fagligt selskab om udsatte børn og unges konference om læring og mestring i november (se faktaboks).

– Traumer og svigt kan indvirke på børns hjerner. Den viden er vigtig, når man skal under-

støtte deres mestring og læring. Hjernen fungerer sådan, at hvis man forsøger at træne det, den er dårlig til, så rykker den sig ganske enkelt ikke. Går man derimod via netværk af nerveceller, der ikke er ramt af traumer, kan man i mange tilfælde se resultater på de områder, der er forbundet med problemer, siger Ann E. Knudsen.

Hvis man som socialpædagog eller lærer arbejder med et barn, der har læsevanskeligheder, kan man fx fokusere på musik, fin- og fingermotorik eller krydsmodal perception (koordinering af højre og venstre side af kroppen, *red.*). For når man træner de ting, opnår man også sproglig stimulation, forklarer Ann E. Knudsen.

– Fx arbejder man med hjernebjælkens funktioner, når man træner krydsmodal perception. Og både læsning, skrivning og stavning hænger sammen med netop hjernebjælken. Så ved hjælp af andre tilgange får børnene nogle succesoplevelser i stedet for at føle, at de ikke duer til noget, siger hun.

De traumatiske oplevelser fylder

Fælles for udsatte og traumatiserede børn og unge er også koncentrationsbesvær, fortæller Ann E. Knudsen. Deres erindringer om traumatiske oplevelser fylder så meget i hovedet, at der ikke altid er plads til ny information.

– Det er noget af det, der gør det rigtig vanskeligt at arbejde med deres faglige udvikling, siger hun.

Har man som socialpædagog at gøre med et barn med påtrængende erindringer, handler det derfor om at få tankerne dirigeret væk fra barnets indre og ud i det åbne. Det kunne fx være via små stile eller en logbog i pædagogisk eller terapeutisk sammenhæng, forklarer Ann E. Knudsen.

– Hvis man fx bruger en logbog, kan det være en måde at skubbe byrden lidt til side, for de her børn vil forfærdeligt gerne lære noget, siger hun.

Ann E. Knudsen forklarer også, at man som professionel skal være opmærksom på, at har børn haft en traumatisk opvækst, vil mange oplevelser være gået via sanserne. Derfor kan sanserne også reaktivere de traumatiske oplevelser:

– Det kunne fx være i en matematiktime, hvor en lille dreng åbner en madpakke og pludselig får en følelsesmæssig nedsmeltning, fordi lugten minder ham om noget skræmmende. Det er rigtig

Konference i Fagligt selskab

Konferencen 'Læring og mestring – hvordan understøtter vi sårbare børn og unge, så de klarer sig bedre i skolen?' bliver afholdt af Fagligt selskab om udsatte børn og unge den 13. november i Kolding.

Her kan du ud over Ann E. Knudsen også møde projektlederne fra Projekt Styrket Indsats og en række andre praktikere og forskere på området.

Konferencen er kun for medlemmer af Socialpædagogerne.

Læs mere om konferencen, se det fulde program og tilmeld dig senest den 12. oktober på www.sl.dk/kalender

Kontakten til en dygtig socialpædagog er guld værd og giver basis for mønsterbrud

Ann E. Knudsen, cand.mag.
og lektor i psykologi og dansk

ubehageligt for de her børn, fordi de ikke forstår, hvorfor de pludselig bliver hidsige eller kede af det. Men det hjælper, hvis de voksne kender børnenes typiske reaktioner og dermed kan hjælpe dem videre, siger hun.

Opvækst eller neurale problemer

Ann E. Knudsen inddeler udsatte børn og unge i to grupper – henholdsvis børn og unge med opvækstrelaterede problemer og børn og unge med neurologiske dysfunktioner såsom ADHD. Socialpædagoger og andre faggrupper skal tilgå de to grupper forskelligt, og derfor er det centralt, at de kan skelne mellem dem, mener hun:

– Det er vigtigt at vide, om der er tale om det ene eller det andet, når man skal tilrettelægge en passende læringsstrategi. Det er ikke altid nogen let opgave, for ved første øjekast kan børnene synes ens, siger hun og peger på en række pejlemærker, der kan hjælpe socialpædagoger og andre professionelle til at vurdere det.

– Selvom det ikke gælder alle børn, og vi ikke kan lave ens strategier, har børn og unge med opvækstrelaterede problemer typisk strategisk intelligens. Det betyder ikke, at de har selvindsigt, men de har tit en instinktiv fornemmelse af andres svagheder. Børn med neurologiske dysfunktioner har derimod ikke den intelligensform og har derfor svært ved at regne ud, hvordan de kan undgå problemer, siger hun.

Med den viden er man bedre rustet til at komme børnene i møde, mener Ann E. Knudsen.

– Det, der først og fremmest adskiller de to tilgange, er graden af forklaringskontakt. De børn, der har opvækstrelaterede problemer, kræver typisk en del forklaringskontakt, hvor man taler om, hvorfor de gør, som de gør, både fagligt og socialt. Børn med neurale problemer har mest af alt behov for stabile relationer og tryghed, siger hun.

Brug for stabile voksne

For begge gruppers vedkommende gælder det dog, at der er risiko for, at barnet, som en forsvarsmekanisme, lukker af for forbindelser mellem pandelap og det limbiske system, der er involveret i indlevelse og empati.

– Det forfærdelige er, at nerveceller, der ikke bruges, dør, og der kommer ikke automatisk nye.

Hvis et udsat barn eller ung er vokset op i et miljø, hvor det er nødvendigt at lukke af for empati og følelser, kan det ikke bare lukke op for det igen, når det skal bruge sociale kompetencer og indgå i undervisning i en børnegruppe. Dermed er en vigtig evne gået tabt, når det skal lære og mestre nye ting, siger Ann E. Knudsen.

Det betyder dog ikke, at hjernen ikke kan forandre sig. For hvis barnet har en stabil og tryk relation til en professionel, kan der komme nye forbindelsestråde mellem nerveceller.

– Det skaber ro til, at hjernen kan løsne op for de vanskeligheder, der måtte være. Så kontakten til en dygtig socialpædagog er guld værd og giver basis for mønsterbrud, fortæller Ann E. Knudsen og fortsætter:

– Fælles for alle udsatte børn og unge er nødvendigheden af en voksen, der giver tryghed – dvs. en betydningsfuld anden, som barnet eller den unge kan have en relation til uanset hvad. Det er helt kort sagt det, der skal til, for at de kan mestre og lære nye ting. ■

AFLASTNING

Kommuner mangler aflastningsfamilier

Landets største kommuner mangler aflastningsfamilier til anbragte børn og unge. Flere steder er der heller ikke tilstrækkeligt med plejefamilier. Det kan betyde, at børnene sendes langt væk fra deres nærmiljø. Faglig støtte er løsningen, lyder det fra flere

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk, og Malene Dreyer, mad@sl.dk
Illustration: Louise Thrane Jensen

Vi oplever, at fokus flytter sig fra, at man tager udgangspunkt i det enkelte barn, som loven foreskriver, til at man ser på de forhåndenværende muligheder

Helle Tilburg Johnsen, vicedirektør, Børns Vilkår

Det er svært at finde aflastningsfamilier'. 'Manglen på aflastning er et stort problem'. Sådan lyder de klare meldinger fra ni af landets ti største kommuner i en rundringning, som Socialpædagogerne har foretaget.

Kommunerne sender i stigende grad børn, der skal anbringes uden for hjemmet, i familiepleje, og derfor stiger efterspørgslen efter kvalificerede plejefamilier. Det gør det i en række kommuner svært at finde tilstrækkeligt med plejefamilier til at løse opgaven – særligt på aflastningsområdet er det svært at få behovet dækket. Manglen på aflastningsfamilier gør, at der kan ligge uløste opgaver tilbage på skrivebordet. Det fortæller bl.a. familieplejekonsulent i Esbjerg Kommune Grete Serup Hansen.

– Aflastningsområdet er særligt presset. Langt hen ad vejen får vi løst opgaverne, men det tager længere tid, og det kræver en enorm arbejdsindsats, siger hun.

Resultatet er, at familieplejekonsulenterne ind imellem må gå på kompromis med nogle af ønskerne til det rette match. Det kan fx være et ønske om, at barnet skal anbringes tæt på Esbjerg, at søskende ikke skal skilles ad, eller at der ikke

må være andre plejebørn i familien, fortæller Grete Serup Hansen.

Taberne kan i sidste ende blive landets udsatte børn og unge. Og hos Børns Vilkår er man bekymret over udviklingen.

– Vi oplever, at fokus flytter sig fra, at man tager udgangspunkt i det enkelte barn, som loven foreskriver, til at man ser på de forhåndenværende muligheder. Det kan være fint at flytte barnet væk fra dets nærmiljø, hvis det er det, der er behov for. Men udgangspunktet skal være barnets behov, ikke omvendt, siger Helle Tilburg Johnsen, der er vicedirektør i Børns Vilkår.

Løsningen, hvis man skal tiltrække flere pleje- og aflastningsfamilier, er for hende at se, at familierne sikres mere uddannelse og supervision. Særligt i betragtning af, at flere af de børn, der anbringes i familiepleje, har svære diagnoser og meget problematiske livsvilkår i bagagen. Det kalder med andre ord på mere faglig støtte til plejefamilierne, mener hun.

Nye løsninger

I Esbjerg Kommune har en af løsningerne på manglen på aflastningsfamilier været at oprette et institutionstilbud, hvor børn og unge fra udsatte familier kan være i aflastning, oplyser Grete Serup Hansen.

Socialpædagogerne mener, at problemet kalder på en ny måde at organisere indsatsen omkring de anbragte børn på, så familiepleje og døgninstitution indgår i en enhed, et resourcecenter, som samler ekspertisen omkring udsatte børn. En model, der gør familieplejekonstruktionen mindre sårbar.

– Vi vil bruge døgninstitutionens ramme til at skabe et fagligt miljø for familieplejerne, der giver dem den faglige udvikling og sparring, de har brug for – også akut og efter kl. 16, siger Socialpædagogens næstformand Verne Pedersen.

Hun forklarer, at et resourcecenter også kan skabe kontinuitet for de anbragte børn, da det er en base, de er koblet til, og hvor de lærer andre voksne og børn at kende.

– Når barnet skal i aflastning, kan det foregå hos familier, de kender via resourcecentret, eller være i døgninstitutionens regi. Dermed skal de ikke skifte mellem flere familier, men kan blive i nærområdet og være i aflastning et sted, hvor de kender personalet, og hvor personalet kender dem, siger Verne Pedersen. ■

Hvad er en aflastningsfamilie?

En aflastningsfamilie er en familie, som har et udsat eller handicappet barn boende i pleje noget af tiden, ofte hver anden weekend, eller i nogle tilfælde også enkelte hverdage. I en døgnplejefamilie bor barnet derimod på fuld tid.

KOMMUNALT SVIGT

Det er helt afgørende, at man fra start sikrer det rigtige match og anbringer udsatte børn og unge på netop de steder, hvor man har den rette faglighed og ved noget om de problemer, de unge har med i bagagen

Benny Andersen, formand, Socialpædagogerne

Man gambler med de unges liv

Kommunerne tager for lidt hensyn til det enkelte barns behov – og inddrager langt fra altid de unge selv, når børn og unge anbringes på et opholdssted eller en døgninstitution. Det viser ny undersøgelse fra Socialpædagogerne og TV2 Dokumentar

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Lars E. Christiansen / TV2

Kommunerne forsømmer at lytte til udsatte børn og unge, når de skal anbringes på fx et opholdssted eller en døgninstitution.

Konsekvensen er, at anbragte børn trives dårligt på anbringelsesstedet, fordi kommunen ikke har taget højde for det enkelte barns særlige behov og baggrund.

Det viser en ny undersøgelse, som Socialpædagogerne har lavet i samarbejde med TV2 Dokumentar blandt medlemmer, der arbejder på en døgninstitution eller et opholdssted.

– Vi gambler med de unges liv, når de ikke bliver taget alvorligt, lyttet til og inddraget. Det er helt afgørende, at man fra start sikrer det rigtige match og anbringer udsatte børn og unge på netop de steder, hvor man har den rette faglighed og ved noget om de problemer, de unge har med i bagagen. Ellers risikerer man, at de unge mistriives, som vores undersøgelse jo også viser. Og når udsatte børn og unge ikke trives, så er det rigtig svært at lykkes med indsatserne, siger formand for Socialpædagogerne, Benny Andersen.

Kommunerne skal overholde loven

Ud af de i alt 310 medlemmer, der har deltaget i undersøgelsen, svarer godt seks ud af 10, at

de inden for de seneste tre år har arbejdet med anbragte børn, der ikke trivedes på anbringelsesstedet, fordi kommunen ikke har taget højde for de omstændigheder, barnet eller den unge var i.

Fire ud af 10 svarer, at de inden for de seneste tre år har oplevet, at et anbragt barn ikke blev inddraget i tilstrækkelig grad i forbindelse med valg af anbringelsessted.

Ifølge loven har børn og unge ret til at blive hørt, inden kommunen træffer en afgørelse om anbringelse. Men den nye undersøgelse bekræfter, at kommunerne ikke altid overholder disse regler.

– Det går simpelthen ikke. Der er jo en mening med, at vi har den lovgivning, vi har. Den er baseret på solid viden om, hvor vigtigt det er at inddrage de unge selv og lytte til deres erfaringer og behov. Så det skal kommunerne naturligvis overholde, siger Benny Andersen.

Gentagne svigt af tre søstre

Undersøgelsen er lavet i forbindelse med dokumentaren 'Anbragt – efter helvedet', som TV2 sendte torsdag den 21. september. I udsendelsen følger man de tre søstre fra Slagelse, Sapran Hassna, Amal Hassna og Nanna Hansen, som i sommer vandt en retssag anlagt mod Slagelse Kommune. Østre Landsret slog fast, at kommunen burde have opdaget og forhindret de overgreb, som de tre søstre blev udsat for hos deres plejefamilie i perioden fra 1999 til 2005.

I den aktuelle dokumentar fortæller TV2 historien om, hvad der skete efter, at de tre piger blev fjernet fra plejefamilien. Det er en tragisk historie om, at søstre gentagne gange er blevet svigtet af kommunen, der valgte at splitte de tre søstre op og udsætte dem for flere problematiske og endda ulovlige anbringelser.

– Det gør simpelthen ondt i hjertet at høre om de her tre piger. En ting er at vide, hvordan de tre søstre tidligere er blevet udsat for massivt

omsorgssvigt og misbrug. Noget andet er at høre, at vi som samfund og kommune svigter dem endnu engang, efter at de endelig er blevet fjernet fra plejefamilien. Det er noget af det værste svigt af udsatte børn, jeg nogensinde har oplevet. De er blevet splittet ad – og de er blevet anbragt på forskellige steder, hvor man fra kommunens side helt klart burde vide, at det tilbud på ingen måde matcher pigernes behov. Det er virkelig rystende, siger Benny Andersen.

Billigst, men ikke nødvendigvis rigtigt

Blandt de 310 medlemmer, der har deltaget i undersøgelsen, har en del valgt at skrive uddybende kommentarer. Her giver flere udtryk for, at børn og unge langt fra altid får et tilbud, der matcher deres behov og problematikker. En skriver fx:

‘Jeg oplever, at man i den kommune, hvor jeg er ansat, anbringer på det billigste men ikke nødvendigvis på det rigtige sted for barnet’.

En anden skriver: ‘Jeg har oplevet, at kommunen ikke sætter sig ind i, hvad den unge har behov for. Hvis vi fx informerer kommunen om, at vi ikke har ressourcer eller kompetencer til fremadrettet at udvikle eller give den unge den rette støtte, så

tager det for lang tid, før kommunen tager hånd om problemet. Det betyder, at den unge ikke får den rette omsorg’.

En tredje kommentar lyder: ‘Vi oplever i stigende grad, at børn og unge ikke får et dækkende tilbud i forhold til deres problematikker’.

Undersøgelsen viser dermed, hvordan mange socialpædagoger i deres arbejde oplever, at anbragte børn og unge svigtes af systemet.

– Det er vores medlemmer, der kan se, hvad det gør ved den her gruppe børn og unge, hvis ikke de får det rigtige tilbud. Det er dem, der oplever, hvordan unge går glip af den faglighed, der kunne give dem et bedre udgangspunkt for at komme videre i livet, siger Benny Andersen.

Han efterlyser, at man i kommunerne i langt højere grad inddrager den viden, faglighed og kompetence, der ligger ude på anbringelsesstederne.

– Det er naturligvis myndighederne, der skal træffe beslutningen, når et barn skal anbringes. Men vi vil meget gerne være med til at bringe vores viden og faglighed ind på sagsbehandlerens skrivebord og samtidig sikre, at også de unge bliver hørt. Det er en vigtig nøgle til, at det skal lykkes, siger Benny Andersen. ■

RYSTENDE ‘Det er noget af det værste svigt af udsatte børn, jeg nogensinde har oplevet. De er blevet splittet ad – og de er blevet anbragt på forskellige steder, hvor man fra kommunens side helt klart burde vide, at det tilbud på ingen måde matcher pigernes behov. Det er virkelig rystende, siger Socialpædagogernes formand, Benny Andersen, om Slagelse-sagen.

OK 2018

Masser af postkort – masser af ønsker

Hele 849 medlemmer har sendt forbundet et postkort med deres personlige ønsker til, hvad der skal arbejdes på at opnå i den kommende overenskomst. Højere løn er ikke overraskende allerøverst på ønskesedlen

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hvad ønsker du dig mest af den kommende overenskomst? Og hvad vil du nødigt undvære af de rettigheder og muligheder, du har under den nuværende? Sådan lød spørgsmålene på de postkort, som forbundets medlemmer i de sidste par måneder har kunnet udfylde og indsende. På den måde har man kunnet fortælle forbundets politikere og forhandlere, hvad der skal være i fokus ved de kommende overenskomstforhandlinger på det offentlige område.

Og det har rigtig mange medlemmer gjort. Hele 849 postkort er det blevet til, og det glæder Socialpædagogernes forbundsformand:

– Det engagement gør mig rigtig glad, og sammen med de mange medlemsmøder rundt om i landet giver postkortene os et godt grundlag for det videre arbejde med at udtage de endelige krav. Og så er de også et solidt rygstød i forhold til selve forhandlingerne. Det batter altså noget med så konkrete ønsker, når man skal sidde over for modpartens forhandlere, siger Benny Andersen.

Han vil tage alle postkortene med sig, når forbundet senere på året udveksler OK-krav med arbejdsgiverne i KL, Danske Regioner og staten.

Mere i løn, flere trin

Ikke overraskende er lønnen det, som de allerfleste peger på som det vigtigste tema i OK-forhandlingerne. Bedre løn i forskellige afskygninger optræder som højeste ønske på 503 af de 849 postkort. En højere grundløn og en løn, der afspejler det store ansvar, man står med som socialpædagog, lyder mantraet fra de allerfleste:

‘Løn for satan. Løn, løn, løn og meget mere i løn’, lyder det insisterende fra en.

Mange plæderer for at afskaffe ny løn og i stedet hælde penge over i den centralt overenskomstaftalte grundlønspulje.

Andre peger på behov for specifik belønning af nogle former for arbejde: ‘Honorering for at arbejde med meget udadreagerende borgere’, skriver en, mens en anden vil have et ‘fast faretillæg for os, der går med overfaldsalarm’.

Men erfaring skal også vægtes tungere, mener mange: 85 peger på, at der bør være yderligere løntrin, så man som socialpædagog ikke som nu allerede ender på slutløn efter ti år. ‘Eventuelt med yderligere to løntrin efter 14, 18, 22, 26, 30 år osv.’, foreslår en på sit postkort. ‘Det er en måde at værdsætte medarbejdere med stor erfaring’, lyder det fra en anden.

Desuden peger henholdsvis 52 og 51 medlemmer på deres postkort på, at der er behov at kigge på beklædningsgodtgørelse og kolonitillæg:

‘Arbejder i et hus med mange forskellige faggrupper, hvor vi som socialpædagoger er de eneste, der ikke får beklædningsgodtgørelse’, noterer en, mens en anden peger på det urimelige i størrelsen af det tillæg, vedkommende får: ‘87 kr. er jo til grin, når man får revet sin bluse i stykker en gang om ugen’.

Kolonitillægget – eller manglerne ved samme – er igen et tema, der optager mange:

‘Løn for de timer jeg arbejder, når jeg er på koloni – jeg er jo på arbejde i alle vågne timer og står også til rådighed/ansvar om natten’, skriver en, og flere peger på, at socialpædagoger bør sidestilles med lærerne og daginstitutionspædagogerne, når det handler om dette tillæg.

Pension m.m.

Næstefter bedre lønforhold er pension det enkelttema, der optager flest. 125 peger i deres postkort på bedre pensionsindbetaling, ligesom mange ønsker sig en sikring mod forhøjelse af pensionsalderen.

Flere peger også på, at tillæg bør være pensionsgivende: ‘At genetillæg for forskudt arbejde bliver

Det videre forløb

Medlemmernes postkortønsker og -kommentarer er sammen med input fra kredsens medlemsmøder indgået i udtagelsen af forbundets OK-krav, der udtages endeligt af hovedbestyrelsen den 3. oktober og udveksles med de offentlige arbejdsgivere til december. Følg med i OK-forløbet på www.sl.dk/ok2018

pensionsgivende, så ansatte på døgnområdet ikke mister omkring 6.000 kr. årligt i pension', skriver en.

Derefter følger på ønskelisten to temaer, som næsten har lige stor bevågenhed:

103 vil have fokus på arbejdstiden. Det handler fx om muligheden for mere samlet frihed og om en øvre grænse for antallet af weekendvagter på årsplan, mens andre taler for bedre muligheder for mere fleksible arbejdstidsaftaler lokalt. Andre oplever, at arbejdstiden skrider, og ser derfor gerne, at 'der bliver større sanktioner mod indgreb i fridøgnperioder. Vi har brug for at holde fri, når vi har fri', skriver en.

97 ønsker større opmærksomhed på arbejdsmiljøet i OK-sammenhæng: 'Fokus på arbejdsmiljøet i forhold til vold mod pædagoger, da jeg ikke føler, at dette altid bliver taget alvorligt og blot er noget, man må forvente i ens arbejde', skriver en, mens mange peger på sammenhængen mellem dårlige normeringer og øget pres på muligheden for at udføre et ordentligt stykke fagligt arbejde som en arbejdsmiljøbelastning:

'Jeg har aldrig løbet så stærkt, som jeg gør nu', noterer en sig.

Fokus på ligeløn og bedre muligheder for efteruddannelse fylder med henholdsvis 89 og 82 'ønsker' også godt på listen, mens kun otte i den anden ende af skalaen ønsker fritvalgsordninger prioriteret højt.

Pas på arbejdstiden

På postkortene var det også muligt at skrive hvilken eller hvilke rettigheder i de nuværende OK-aftaler, man nødigt vil undvære. Her vejer et tema særdeles tungt: Ferien. Den er prioriteret på hele 202 af postkortene, og det handler om den 6. ferieuge, som overenskomsten sikrer, hvor ikke overenskomstdækkede kun har ret til fem ugers ferie.

Og omfanget af ferie og frihed spiller en stor rolle for mange: 94 peger på omsorgsdage og barns sygedage og 91 på seniordage som goder, de nødigt vil miste.

På listen vægtes løn (93) og pension (84) logisk nok også højt, og så peger mange, 83, også på det

Ønsker til overenskomst 2018

Postkort med ønsker til, hvad der arbejdes på at opnå i den kommende overenskomst.

Det vil jeg nødigt undvære

Postkort med ønsker til, hvad der arbejdes på at opnå i den kommende overenskomst.

centrale i at beholde regler om arbejdstid. Af bemærkningerne på postkortene fremgår det, at det for mange handler om at have tid nok sammen med borgerne: 'Tid til samvær som forudsætning for at kunne danne relationer til de mennesker, jeg arbejder med. Det vil sige ressourcer, der muliggør opgaven', skriver en.

Endvidere peger 38 på medindflydelse som et must i OK-sammenhæng.

Og så er der endelig mange, der peger på et 'tema', der ikke står noget om i den nuværende overenskomst, og som næppe kan indskrives i den kommende: kollegerne. ■

ANBRINGELSER

Brug for nye løsninger

Anbringelsesområdet er under forandring, og det kræver nye løsninger. På Socialpædagogernes konference om fremtidens døgntilbud drøftede 240 fagfolk, hvordan indsatsen over for udsatte børn og unge og deres familier skal skrues sammen

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Foto: Colourbox

Det afgørende er bare, at kommunerne vælger det, der er bedst for barnet. Der er altså brug for døgntilbud. Og der er brug for jeres faglighed og ekspertise som socialpædagoger

Mai Mercado (K), børne- og socialminister

Over 100 år har 1 pct. af danske børn og unge været anbragt udenfor hjemmet, så det er der i sig selv ikke noget nyt i. Til gengæld forandrer anbringelsesformen sig i øjeblikket: Familiepleje er blevet en langt mere udbredt anbringelsesform end tidligere, og det har konsekvenser – både for plejefamilierne og for de døgninstitutioner, som lukker, fordi pladserne står tomme. Men står det til socialminister Mai Mercado, skal den udvikling ikke nødvendigvis fortsætte:

– Jeg er nemlig overbevist om, at for nogle børn vil et døgntilbud stadig være den bedste løsning. Det afgørende er bare, at kommunerne vælger det, der er bedst for barnet. Der er altså brug for døgntilbud. Og der er brug for jeres faglighed og ekspertise som socialpædagoger.

Sådan sagde socialministeren i sin tale på konferencen og slog dermed det tema an, der blev omdrejningspunkt for konferencen: Hvordan sikrer vi, at ekspertisen på anbringelsesområdet ikke forsvinder i forandringsprocessen, men derimod bliver brugt bedst muligt, så de 11.000 børn, der er anbragt uden for hjemmet, får de bedste betingelser for deres fremtidige liv?

Behandlingskrævende i familiepleje

Tendensen betyder, at mange flere børn med alvorlige problemer og psykiatriske diagnoser kommer i familiepleje. Det er ifølge professor Inge Bryderup en medvirkende årsag til, at mange anbringelser bryder sammen – hele 30 pct. af familieplejerne smider håndklædet i ringen:

– Tallet er forståeligt, når man tager de belastninger, børnene har, i betragtning. Over halvdelen er behandlingskrævende børn. Her rækker almindelige forældrekompetencer ikke. Mange familieplejere siger desuden, at de ikke ved nok i forvejen om de børn, de får anbragt, og de savner efteruddannelse og supervision, sagde Inge Bryderup i sit oplæg.

Hun frygter, at vi vil se flere sammenbrud i fremtiden og anfører, at det set i et historisk perspektiv har været strukturreformer, der har haft betydning for, hvordan vi anbringer børn i Danmark, mere end det har været et socialpolitisk perspektiv.

– Efter kommunalreformen i 1970 steg andelen af familiepleje, derefter var den konstant frem til strukturreformen i 2007, hvorefter kommunerne igen nedlagde døgninstitutioner, og brugen af familiepleje er steget, sagde Inge Bryderup.

Sverigesmodellen – lost in translation

I hvert fald er en af årsagerne til forandringen, at flere kommuner siden 2013 har indført en ny model for anbringelsesområdet, Sverigesmodellen – også kaldet Herningmodellen, som har ført til markant færre institutionsanbringelser og store økonomiske besparelser ifølge en evaluering fra KORA.

Men Sverigesmodellen er ikke blevet helt som den var tænkt, sagde Simon Møller Østergaard fra Metodecentret, som har indgående kendskab til Sverigesmodellen og på konferencen gav sit bud på dens betydning.

Investeringstankegangen, der ligger bag Sverigesmodellen, er god nok, men intentionerne gik lidt tabt i oversættelsen til det danske anbringelsesområde, lød Simon Østergaard Møllers konklusion kort fortalt:

– I implementeringen har man glemt, at en stærk socialpædagogisk faglighed var et af de to ben i modellen. Læren fra Sverige var, at man skulle specialisere sig både på myndighedssiden og på udførersiden, men det er ikke helt det, der sker. Vi har ikke set en styrket specialisering i den socialfaglige indsats. Man får det indtryk, at nogle tænker, 'hvis vi ansætter flere socialrådgivere, så slipper vi for at anbringe børn'. Det er misforstået.

Læren fra Sverige var, at man skulle specialisere sig både på myndighedssiden og på udførersiden, men det er ikke helt det, der sker. Vi har ikke set en styrket specialisering i den socialfaglige indsats

Simon Østergaard Møller, Metodecentret

Tanken bag Sverigesmodellen er, at hvis vi dygtiggør os og investerer penge og ressourcer, så kan vi effektivisere og gøre socialområdet bedre på længere sigt, sagde han.

Med Sverigesmodellen fulgte en såkaldt indsatsstrappe, som illustrerer den række af tilbud som kommunerne råder over i forbindelse med udsatte børn. Nederst på trappeløbet har man de mindre tiltag som hjemmebesøg og øverst de mest indgribende foranstaltninger som døgnanbringelse. Ideelt vælges den indsats på trappen, som passer bedst til barnets behov. Men trappen bliver ifølge Simon Østergaard Møller misforstået brugt som en visitationstrappe, der bestiges trin for trin:

– Det var meningen, at man både skulle kunne gå op og ned ad trappen – og at den skulle underbygge en investeringstankegang, så man fx sætter massivt ind til en start for at løse problemet, for så senere at gå ned ad trappen. Men reelt går man kun opad, og så er det som regel lidt for sent, sagde Simon Østergaard Møller.

Rulletrappen op og ned

Søren Skjødt, forstander på Godhavn og formand for FADD, bruger et billede fra sundhedsverdenen til at illustrere misforståelsen:

– Når et barn brækker benet, så starter man jo heller ikke med at give det en Panodil og sige 'og så måske om seks måneder kan vi se på, om vi skal tale om gips'.

Han vil i stedet gerne introducere begrebet rulletrappe:

– Det er den, der rykker sig hele tiden og kører begge veje alt efter behov og helst med ganske kort varsel, så vi kan skalere vores indsats op og ned.

Ifølge Søren Skjødt handler det om udvikling før afvikling – at forandringen sker, inden døgninstitutionen lukker:

– En kommune, der skal løbe et specialiseret døgntilbud i gang med det kæmpe underskud, det vil stå med i starten, har rigtig svære odds. Det svarer til at skrue ned for gasblusset – hvis vi skruer for meget ned, går det pludselig ud.

Det centrale budskab fra hans kant er, at der skal samarbejdes på tværs af siloer.

– Vi mangler en reform med et forpligtende samarbejde på tværs. Vi er simpelthen nødt til at rykke sammen. Fire små kommuner skal ikke have hvert sit specialiserede tilbud. De skal slå sig sammen, og regeringen bør sætte rammerne, sagde Søren Skjødt.

Nye former dukker op

Konferencedeltagerne blev præsenteret for to konkrete eksempler på nye måder, hvorpå man kan få bragt den socialpædagogiske faglighed i spil.

På Bakkevej i Hedensted har man samlet familiepleje og døgntilbud under et, så familieplejerne kan trække på institutionens faglighed. Bakkevej er et eksempel på en resourcecenter tankegang, som Socialpædagogernes næstformand, Verne Pedersen, bakker op om:

– Vi vil bruge døgninstitutionens faglige miljø til at klæde plejefamilierne på og give dem og deres anbragte børn og unge den støtte, som de har brug for – også akut og efter kl. 16. En samlende enhed, som er rammen for faglig udvikling, sparring og supervision. Et resourcecenter skal også være med til at skabe kontinuitet for de anbragte børn. Det er en base, man er koblet til, og hvor man lærer både andre voksne og børn at kende. Her kan man skabe rammerne for, at de anbragte børn og unge kan få skabt et socialt netværk, og hvor man kan møde andre i samme situation.

Også i Esbjerg har man samlet 23 tilbud – fra de forebyggende til døgn- og familiepleje – under et i 'én indgang til en helhedsorienteret indsats'. Det giver en synergi og en muskelkraft, som gør det muligt at få nye ting til at ske og ting til at ske hurtigt, fx i forhold til at give massiv støtte i opstarten af et tilbud. Eksempelvis har centret købt sig til fri adgang hos psykologisk center, så barnet, den unge eller forældrene kan få hjælp her og nu.

– Når et ungt menneske siger ja til at gå i psykologbehandling, så skal der ikke gå fire måneders ventetid, for så ryger motivationen. Det har en vigtig effekt, at vi kan handle hurtigt, forklarer leder Søren L. Kristiansen. ■

ARBEJ DSTID

Hvis man ofte går fra arbejde og ved, at man kunne have gjort det bedre, hvis man havde mere tid, så er det ikke bare synd for borgerne. Det er også en kæmpe stor regning, vi som samfund langsomt ruller foran os – og den kommer vi til at betale i form af sygemeldinger og stress

Benny Andersen, formand, Socialpædagogerne

Mange offentligt ansatte arbejder gratis

Hver anden offentligt ansatte bruger tid uden for arbejdstiden på at sikre, at arbejdsopgaverne bliver løst i en ordentlig kvalitet. Det viser en ny undersøgelse, som vækker bekymring i Socialpædagogerne

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk

Frokostpausen bliver du nødt til at springe over for at berolige en oprevet beboer. På vej ud af døren opstår en akut situation, du ikke kan gå fra – så du bliver en halv time længere. Efter arbejde går køreturen hjem med at

tale i telefon med en bekymret pårørende.

Hvis du som offentligt ansat socialpædagog kan genkende den beskrivelse af din arbejdsdag, er du ikke alene. Hver anden offentligt ansatte bruger nemlig fritid på at arbejde, viser en stor undersøgelse, som 2.851 ansatte i kommuner og regioner på tværs af forskellige fagområder har deltaget i.

13 pct. svarer ifølge undersøgelsen, at det sker dagligt, mens 39 pct. af de offentligt ansatte egentligt arbejder gratis.

Tallene bekymrer Benny Andersen, formand for landets socialpædagoger, som er blandt deltagerne i undersøgelsen.

– Årtier med nedskæringer og besparelser har tæret på de store fælles institutioner – bl.a. skolerne, den kollektive trafik,

vejene, sygehusene, ældreplejen, det sociale område og uddannelsesinstitutioner. Nu er vi havnet der, hvor hver anden offentligt ansatte arbejder gratis for at sikre kvalitet. De offentligt ansatte tager deres del af ansvaret for et værdigt velfærdssamfund. De fortjener stor respekt, anerkendelse og gode arbejdsforhold, siger Benny Andersen.

Bredt udsnit af ansatte

MEGAFON-undersøgelsen er lavet blandt i alt 25 faglige organisationers offentligt ansatte medlemmer, der samlet repræsenterer 649.000 ansatte i kommuner og regioner. Det er altså tale om et bredt udsnit af medarbejdere i det offentlige.

Benny Andersen fremhæver to vigtige perspektiver ved undersøgelsens resultat. For det

første vidner det om, at kerneopgaven er under ekstremt pres, hvilket i sidste ende kan ramme borgeren.

For det andet fremhæver Benny Andersen, at de 'samvittighedsfulde medarbejdere', der føler behov for at blive efter arbejdstidens afslutning for at sikre kvalitet i deres arbejde, ofte vil være i risiko for at blive overbelastede.

– Hvis man ofte går fra arbejde og ved, at man kunne have gjort det bedre, hvis man havde mere tid, så er det ikke bare synd for borgerne. Det er også en kæmpe stor regning, vi som samfund langsomt ruller foran os – og den kommer vi til at betale i form af sygemeldinger og stress. For dét pres er noget, man bliver syg af, siger Benny Andersen. ■

Afslutningskonference i netværket for kommunale fritidstilbud

Den 23. november 2017 i Mødecenter Odense

Stress og personlighed – grænselandet mellem sårbarhed og robusthed

v. Thomas Milsted, der i mere end et årti har været en af landets mest benyttede foredragsholdere inden for områderne stress, trivsel og arbejdsglæde. Der vil også blive fortalt om Faglige Selskaber.

Tilmeldingsfrist: 20. oktober 2017

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/kalender

OK 2018

Hvad ville du gå efter?

Der er mange ønsker til den kommende overenskomst – nyt spil fra Socialpædagogerne sætter spot på den svære, men nødvendige øvelse: at prioritere

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hvad du ønsker, skal du få... Sådan lyder det i en strofe i en gammel julesang. Men det holder jo ikke i virkeligheden – og da slet ikke når det gælder overenskomstforhandlinger. Ønskesedlen kan være nok så lang, men ligesom i mange andre af livets forhold må man vælge og ikke mindst vælge fra. Man må prioritere.

Og netop det at prioritere er den svære øvelse, som forbundets politikere og forhandlere skal ud i den kommende tids overenskomstforhandlinger. Først med udtagelsen af de krav, der skal sendes til arbejdsgiverne og siden i selve forhandlingerne.

Nu kan du spille med. Forbundet har nemlig lanceret et prioriteringsspil, hvor du sammen med kollegerne – eller bare for dig selv – kan teste din egen evne til at vælge mellem og prioritere i de mange gode ønsker til den kommende overenskomst: Hvad ville du gå efter? Hvad er

vigtigst? Hvad skal der holdes fast i – og hvad kan ofres?

Via spillet kan du være med til at skærpe forudsætningerne for de valg, forbundets politikere og forhandlere skal træffe i de kommende måneder.

Spillet findes i to versioner: Den ene er en online-udgave på forbundets OK-site, hvor du og dine kolleger kan gå ind og lægge loddet i vægtskålen på det OK-krav, I synes, der skal prioriteres højest. Når du selv har valgt, kan du se, hvordan dine fagkolleger har prioriteret.

Den anden er en print selv-udgave, hvor I sammen omkring et bord kan prøve at prioritere – og dermed både få en snak om, hvad der vigtigst for jer hver især og som fællesskab, og få en fornemmelse af, hvordan det er for forhandlerne at skulle prioritere mellem ønsker og krav, som man egentlig helst så imødekommet alle sammen.

Den 3. oktober udtager forbundets hovedbestyrelse de endelige krav, men også senere i OK-forløbet, når der skal forhandles, har du og kollegerne en mulighed for gennem online-spillet at give forbundsformand Benny Andersen og de øvrige forhandlere et praj om, hvad der skal holdes fast i under forhandlingerne – hvad du som medlem ville gå efter. ■

Find begge versioner af prioriteringsspillet på www.sl.dk/spil

NOTER

#stoltsocialpædagog – fejr dig selv og kollegerne

Får du sagt det højt? At du er stolt af jeres arbejde? Af dine kolleger og det, de gør hver dag? Hvis ikke, så er der nu en god anledning. 2. oktober er det Socialpædagogernes Internationale Dag. I Danmark sætter Socialpædagogerne i årets fejring af #stoltsocialpædagog fokus på arbejdsglæde og faglighed. Deltag ved at tage et billede af eller sammen med fx din kollega og skrive et par ord om, hvorfor han eller hun er en dygtig socialpædagog. Hvis du vil overraske din kollega endnu mere, kan du tage en lille video med din mobiltelefon, hvor du fortæller om din kollegas gode arbejde. Del dit billede på Instagram med hashtagget #stoltsocialpædagog, eller send billede eller video til kommunikationskonsulent Runa Adriane Larsen på ral@sl.dk, som så sørger for, at du kommer med i kampagnen.

jni

PKA hæver renten til 7 pct.

Solide afkast og lavere omkostninger på administration gør, at PKA fra 1. oktober hæver kontorenten fra fem til syv pct. årligt. Det er – ifølge pensionskassen selv – branchens højeste faste forrentning. 'PKA er en medlemsejet pensionskasse med en solid økonomi, og derfor giver vi nu pengene tilbage til medlemmerne ved at forrente deres pension med hele 7 pct. Det bidrager til, at den forventede pension for et typisk 40-årigt medlem nu er steget med mere end 80.000 kr. siden 2011', siger administrerende direktør i PKA Peter Damgaard Jensen i en pressemeddelelse. Målet er at fastholde renten på 7 pct. de næste fire år. Langt de fleste medlemmer af Socialpædagogerne har pensionsordning hos PKA, som administrerer pensioner for i alt 300.000 personer inden for social- og sundhedsområdet.

klt

Hjernen – sådan socialt set

Hvordan hænger viden om hjernen og dens indretning sammen med din daglige praksis som socialpædagog? Det kan du blive kloge på på Neurodagen 25. oktober i København. Konferencen vil præsentere viden på tværs af neuro-området, både i forhold til den daglige praksis og den videre udvikling af denne, og vil bestå af en blanding af plenum- og sessionsoplæg, der handler om bred række emner – fra måling af livskvalitet hos mennesker med nedsat funktionsevne til diagnosekultur og kognitionsforskning i et socialt perspektiv. Den har derfor også bred appel til socialpædagoger inden for flere arbejdsfelter. Egentlig var der tilmeldingsfrist midt i september, men den er udsat til 1. oktober. Program og tilmelding på www.cok.dk/neurodagen

jni

Børnetelefonen mere brugt end nogensinde

Hvad der for 30 år siden startede med fire telefoner med drejeskive i en lejlighed på Østerbro i København med fire opkald om dagen, er i dag vokset til en daglig hjælpende hånd for over 100 børn. BørneTelefonen under Børns Vilkår har netop fejret sin 30 års fødselsdag, og de 450 frivillige, der alle har en børnefaglig baggrund, fører i dag 41.000 samtaler om året. Siden starten er rådgivning via chat, internetbrevkasse, sms og snart også YouTube kommet til. I de første år var det familieproblemer, der fyldte mest i samtalerne, mens det i de seneste år er emner som angst og digitale krænkelser, der er vundet frem. BørneTelefonen har i sin tid sørget for, at mere end 2.200 børn har fået en bisidder til at blive hørt af kommunen.

jni

KAMPAGNE

Velfærd frem for skattelettelser

Velfærd er vigtigere end skattelettelser. Det er budskabet til et landsdækkende stormøde for tillidsvalgte den 4. oktober, som arrangørerne bag Danmark for Velfærd står bag. Socialpædagogerne bakker op om initiativet

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Det er på tide, at vi stiller krav til den velfærd, der skal bære fremtiden. En velfærd, der værner om den enkelte og sikrer tryghed i dagligdagen. En velfærd, der understøtter den danske model og vores flexicurity-system. Vi er for investeringer i det fælles Danmark. Vi ønsker bedre forhold for børn, unge, syge og ældre. Tryghed gennem et finmasket socialt sikkerhedsnet.

Sådan lyder meldingen fra arrangørerne bag Danmark for Velfærd – et initiativ, som en række fagforbund og LO Storbyerne sammen har sat i gang. Socialpædagogernes formand, Benny Andersen deler synspunktet:

– Det, som jeg hører fra socialpædagoger rundt omkring i landet, er, at vi har brug for at investere i mere velfærd og bedre forhold og muligheder for de mennesker, socialpædagogerne arbejder for og med. Og for mig er det helt klart: Lad os bruge penge på at investere i velfærd fremfor at bruge penge på skattelettelser.

På tværs af faggrænser

Som led i initiativet holder arrangørerne bag Danmark for Velfærd et landsdækkende stormøde i Odense den 4. oktober, hvor ambitionen er at samle 4.000 tillidsrepræsentanter fra både den offentlige og private sektor. Mødet byder på gode indspark og dialog med kollegaerne på tværs af faggrænser,

lover arrangørerne. Socialpædagogerne bakker op om tiltaget:

– Det er vigtigt, at den diskussion breder sig rundt om i Danmark. Og jeg ser TR-stormødet, som et initiativ til at fortsætte debatten og aktiviteterne lokalt på tværs af faggrupper og fagforeninger. Og gerne i de lokale LO-sektioner. Derfor bakker vi også op om TR-stormødet, siger Benny Andersen.

Formålet med mødet er at vise politikere og befolkningen,

at organisationernes medlemmer står sammen om at bakke op om mere og bedre velfærd. Herunder ligger også et budskab om, at de mange nedskæringer på velfærdsområdet skal stoppes. Der er råd til ordentlig velfærd.

Det er Socialpædagogernes lokale kredse, der afgør, hvorvidt de deltager i stormødet i Odense den 4. oktober. Hvis du vil vide mere, kan du henvende sig til din kreds. ■

Underskriftindsamling

Danmark for Velfærd har en underskriftindsamling på nettet, som alle, der støtter initiativet, kan deltage i. Over 50.000 har allerede skrevet under.

Skriv under og støt kampen for et stærkt fællesskab og bedre velfærd på: www.danmarkforvelfaerd.dk og følg med i debatten på Danmark for Velfærds facebookside.

Medlemskonference i det faglige selskab om udsatte børn og unge

Den 13. november 2017 på Comwell Kolding

Læring og mestring – hvordan understøtter vi, at sårbare børn og unge, klarer sig bedre i skolen?

Socialt udsatte børn og unge klarer sig markant dårlige end deres jævnaldrende i skolen. På konferencen vil forskere og praktikere komme med konkrete bud, hvordan vi kan blive bedre til at støtte igennem grundskolen. Hør bl.a. om læringsstrategier, aktuel forskning, samarbejde med civilsamfund og børne- og ungeinddragelse.

Tilmeldingsfrist: 12. oktober 2017

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/kalender

TILBAGETRÆKNING

Godt arbejdsmiljø fastholder seniorer

Gode kolleger, indflydelse på arbejdet og opgaver, som man magter – det er nogle af de faktorer, der kan få seniormedarbejdere til at blive længere på arbejdsmarkedet

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Vi vil så gerne have, at du bliver lidt længere. Sådan lyder det i disse år, når det handler om tilbagetrækningsalderen på det danske arbejdsmarked. Med en stigende levealder og politiske reformer, der skal opmuntre danskerne til at blive længere på arbejdsmarkedet, kan det derfor være værd at

kigge på, hvad det så er, der kan motivere fx kommunalt ansatte til at udskyde pensionen en smule.

Det har VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd gjort i en ny undersøgelse 'Udskudt tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Konsekvenser på de kommunale arbejdspladser'. Og undersøgelsen viser, at arbejdsmiljøet er en nøglefaktor, når arbejdspladserne fremover skal skabe gode rammer for medarbejdere, der skal blive længere på arbejdsmarkedet.

Undersøgelsen bygger på interview med knap 80 kommunalt ansatte – både medarbejdere og ledere. Og de medarbejdere, der allerede nu har valgt at blive ved med at arbejde, også efter at de har fået ret til efterløn og pension, fremhæver,

at arbejdsmiljøet har påvirket deres beslutning. De oplever, at de har fået opgaver og rammer, der passer til deres formåen, de trives med kollegerne – og oplever, at de stadig kan bidrage med noget i jobbet.

Lyst til at blive i jobbet

Målet med undersøgelsen er at skabe grundlag for en debat om, hvordan man lokalt på arbejdspladserne bedst forholder sig til de fremtidige ændringer i ældres arbejdsmarkedsdeltagelse. Undersøgelsen påpeger, at der er mange individuelle faktorer på spil, når en medarbejder skal beslutte sig for tilbagetrækning – bl.a. uddannelse, pensionsforhold, køn, helbred og familieforhold. Men de medarbejdere, der vælger at blive længere på arbejdsmarkedet,

peger altså på arbejdsmiljøet som en af de væsentligste faktorer i deres beslutning.

Derfor lyder konklusionen, at kommunale arbejdspladser i stor stil bør bidrage til at fremme de forhold, der giver medarbejderne lyst til at blive i jobbet. Det kan fx handle om de nødvendige hjælpemidler, om at tilpasse arbejdets indhold til de seniormedarbejdere, der har behov for det, tilbyde nedsat tid og sikre indflydelse på arbejdet.

Omvendt bør arbejdspladserne arbejde med at begrænse de forhold, der skubber folk ud af arbejdsmarkedet som fx fysisk hårdt arbejde, højt arbejds-tempo og et dårligt psykisk arbejdsmiljø. ■

Download VIVE's rapport via www.kortlink.dk/rbb4

MEDICINHÅNDTERING

Nyt tilsyn med bosteder

Med det såkaldte risikobaserede tilsyn får en række bosteder i år for første gang tilsynsbesøg med fokus på bl.a. medicinhåndtering

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Medicinhåndtering på bosteder inden for fx socialpsykiatrien kan være en kompleks opgave, der kræver overblik og kompetencer – og på mange bosteder er der meget personale uden sund-

hedsfaglig baggrund som fx socialpædagoger. For at sætte fokus på patientsikkerheden og sikre, at der er styr på medicinen også på landets bosteder, fører Styrelsen for Patientsikkerhed derfor fra i år et såkaldt risikobaseret tilsyn på en række bosteder landet over.

Det nye risikobaserede tilsyn har mange steder givet anledning til en del spørgsmål – og derfor har Styrelsen for Patientsikkerhed nu samlet en række fagspecifikke spørgsmål og svar, som man kan blive klogere af.

Det gælder fx spørgsmålet om, hvorvidt der findes nogle nemmere indgang til, at man

som pædagog klædes på til at håndtere alle referencerne til lovgivning og sundhedsfaglige vejledninger – eller hvilke sundhedsfaglige ydelser, man kan uddelegere til pædagoger på et bosted med flere forskellige fagligheder ansat.

Ledelsens ansvar

Af svarene på de fagspecifikke spørgsmål omkring det nye tilsyn med bosteder fremgår det, at først og fremmest ledelsen har et ansvar for, at der er styr på medicinhåndteringen.

Ifølge Styrelsen for Patientsikkerhed er det således ledelsens ansvar at sikre, at der

er en skriftlig instruks for personalet, hvor det fremgår, hvad personalets ansvar er i forhold til opbevaring af og adgang til optegnelser, der indeholder sundhedsfaglig dokumentation.

Det er også ledelsen ansvar at udfærdige instrukser, der nøjere beskriver, hvordan medarbejderne afhængigt af faglige kompetencer håndterer sundhedsfaglige ydelser og sundhedsfaglige vejledninger på bostedet. ■

Læs mere på listen over de hyppigst stillede spørgsmål om det nye tilsyn med bosteder via www.kortlink.dk/rbgs

FRIVILLIGHED

Markante aftryk på nye anbefalinger

En task force, som Socialpædagogerne har siddet med i, understreger bl.a., at frivillighed ikke må erstatte fagligheden, men at de to ting skal supplere hinanden

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk

Der er tydelige spor efter Socialpædagogerne i anbefalingerne til en ny strategi for, hvordan samarbejdet mellem det offentlige og det frivillige kan udvikles, og hvordan udsatte mennesker kan blive en del af frivillige fællesskaber.

Anbefalingerne kommer fra en task force, som børne- og socialminister Mai Mercado (K) og innovationsminister Sophie Løhde (V) har nedsat. Den består af i alt ti aktører fra civilsamfundet, kommunerne, erhvervslivet og de faglige organisationer – herunder Socialpædagogernes formand Benny Andersen.

Task forcen overleverede sine anbefalinger til ministrene den 14. september.

I anbefalingerne bliver der sat en tyk streg under, at faglighed og frivillighed skal gå hånd i hånd. Det er en af Socialpædagogernes kæpheste, som Benny Andersen er meget tilfreds med at have fået med.

– Det er en rigtig, rigtig vigtig erkendelse, at det frivillige arbejde ikke kan stå alene. Man må ikke tænke frivillighed som en erstatning for noget. Det er også et vigtigt budskab til de kommuner, der kunne finde på at bruge frivillighed som en anledning til at spare. Så jeg er glad for, at vi har kunnet fastholde den dagsorden i task forcen, lyder det fra Benny Andersen.

Samarbejde skal sikres

Task forcen anbefaler regeringen at understøtte samarbejdet mellem de fagprofessionelle og de frivillige indsatser ved at indføre undervisning om potentialer i frivillighed og civilsamfund på velfærdsuddannelserne.

Ifølge Benny Andersen er der fx ikke nok fokus i uddannelsen på den rolle, som socialpædagogerne bør spille i forhold til frivillige, som måske ikke er organiseret i en stor forening, men som spontant ønsker at gøre et frivilligt stykke arbejde.

– Vores arbejde består også i at gøre civilsamfundet klar til at tage imod de mennesker, vi arbejder med. Vi har en særlig viden om, hvordan man skal være i forhold til et menneske med fx autisme eller udviklingshæmning, og den viden skal vi bruge til at gearere frivillige til deres arbejde, siger forbundsformanden.

Udsatte skal inkluderes

En anden anbefaling går på, at regeringen bør arbejde for at give flere udsatte borgere mulighed for at tage del i frivillige fællesskaber.

Ifølge Benny Andersen er der et stort potentiale i, at udsatte borgere ikke kun er modtagere af frivillig hjælp, men at de også selv kan være noget for andre.

– I task forcen har vi talt meget om frivillighedens værdi. Den har en værdi for de frivillige og for foreningerne. Men det vigtigste er jo, at de mennesker, som frivilligheden retter sig imod, får nogle andre muligheder, end de har i dag. Fx kan de få besøg af en hundeven eller bliver inviteret med på gåtur eller til bålaften.

– Hvis vi kan nå derhen, hvor nogle af dem også selv kan blive frivillige og være noget for andre, så vil det give dem endnu mere værdi i livet, lyder det fra Benny Andersen.

Task forcen anbefaler, at koblingen mellem frivillige fællesskaber og den kommunale indsats styrkes, så kommunen fx kan formidle kontakt mellem udsatte og frivillige fællesskaber.

Ud over Socialpædagogerne er også Mødrehjælpen, Frivilligrådet, KL, Dansk Industri, Dansk Røde Kors, Dansk Ungdoms Fællesråd, Red Barnet samt Landsforeningen for efterladte efter selvmord repræsenteret i task forcen. ■

Netværket for domfældte afholder afslutningskonference

Den 10. oktober 2017 på Østruplund, Klintebjergvej 75, Otterup

Vores tolkninger af andres adfærd – og risikoen for forråelse v. Dorthe Birkmose

På trods af vores gode intentioner kan vi risikere at krænke eller ydmyge borgere og pårørende. Eller vi kan være vidne til andres krænkelser af mennesker, der har behov for hjælp. Hvis vi skal kunne gøre noget ved risikoen for forråelse, kræver det, at vi tør se det og tale om det. Der vil også blive fortalt om Faglige Selskaber.

Tilmeldingsfrist: 29. september 2017

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/kalender

LOVENDE PRAKSIS

Indsatser til voldsramte børn kortlagt

Der er mange måder at sætte ind, når et barn har været udsat for vold eller seksuelle overgreb, viser kortlægning fra VIVE, der udpeger en række eksempler på lovende praksis

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk

Roskilde Kommune bliver der udarbejdet en sikkerhedsplan for hele familien, hvis et eller flere børn i familien er udsat for vold. Og i Viborg kommune gør man brug af rideterapi til børn og unge, der har været udsat for overgreb.

Landet over har kommuner og organisationer en lang række forskellige indsatser til børn, der har været udsat for vold eller seksuelle overgreb. Hidtil har der ikke eksisteret et overblik over indsatserne og deres styrker og svagheder, men nu præsenterer VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd en kortlægning af området.

– Det er et vigtigt område, hvor jeg oplever, at der er et meget stort behov for en systematisk viden om, hvad der virker bedst. Og der har været en positiv respons fra de kommuner og organisationer, der har deltaget. Kortlægningen er tænkt som et redskab, der kan give overblik og inspiration til andre kommuner og organisationer, siger ph.d. Amalie

Martinus Hauge, der er forsker ved VIVE.

Skal forbedre praksis

Den nye kortlægning har identificeret 84 forskellige praksisser blandt syv kommuner og ni organisationer. Nogle har fokus på gængse metoder som narrativ terapi, mens andre er optaget af observationsteknikker som Marschack Interaction Method (MIM). Og hvor nogle indsatser har forebyggelse og opsporing for øje, har andre fokus på rådgivning og behandling.

Ud af de 84 indsatser har forskningsgruppen kigget nærmere på 14 lovende praksisser. Det, der gør en praksis lovende, er bl.a., at den bygger på høj faglig refleksion, viden om virkning og relationelt arbejde, forklarer Amalie Martinus Hauge. I Roskilde har sikkerhedsplaner til 60 familier fx resulteret i, at 49 børn – med hjælp fra familie og netværk – har kunnet blive hjemme frem for at skulle anbringes.

– I sidste ende skulle kortlægningen af metoder og resultater gerne hjælpe kommuner og organisationer til at blive endnu bedre til at forebygge, opspore, behandle og rådgive på det her område. Vores tanke har ikke været at ensrette indsatserne. Men vi anbefaler helt klart kommuner og organisationer at reflektere over, hvilke praksisser de vil arbejde med, og her kan rapporten være nyttig, siger hun. ■

Find rapporten via www.kortlink.dk/rb4g

NOTER

Alliance vil sikre øremærkede boliger

Der skal skaffes permanente boliger til hjemløse unge, så de ikke er nødt til at overnatte på herberger, væresteder eller på gaden. Sådan lyder budskabet fra Hjem til Alle Alliancen – en sammenslutning af boligselskaber, sociale organisationer og kommuner, der samarbejder med Bikubenfonden og Realdania. Vibe Klarup, som er direktør i alliancen, siger til Politiken, at der skal ledes i eksisterende byggerier, på kollegier og i erhvervsjendomme samt tænkes i nye byggeprojekter målrettet de unges situation. 'Vi prøver så at sige at hacke os ind i boligselskaber og kollegier og overbevise dem om, at de skal øremærke en lille del af deres boliger til hjemløse unge', siger hun.

tln

Mænd og kvinder reagerer forskelligt på mobning

Mobning på arbejdspladsen fordobler kvinders langtidssygefravær og ser ud til at føre til øget brug af antidepressiver – mens mænd, der oplever mobning, ikke har mere langtidssygefravær end andre mænd. Det viser ny forskning omtalt på arbejdsmiljøviden.dk. Forskere fra Københavns Universitet og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø har fulgt sygefraværet fem år før og fem år efter, at mobningen fandt sted – og de har fundet frem til, at kvinders sygefravær er dobbelt så højt i to år, efter de blev mobbet, sammenlignet med kvinder, der ikke har været udsat for mobning. Undersøgelsen viser også, at de mobbede ikke har mere sygefravær end ikke-mobbede, før mobningen starter.

tln

Teknologi til den teknologiskeptiske

Med en ny platform, ViVA (Virtuel Velfærdsteknologi i Anvendelse), vil Teknologisk Institut gøre det lettere for skeptiske medarbejdere, som fx arbejder inden for ældre- og plejeområdet, at bruge velfærdsteknologi. Tanken er, at vil man opnå succes med teknologi og hjælpemidler, skal frontpersonalet se og udnytte de muligheder, der er. ViVA-plattformen giver personale, borgere og pårørende en grundig introduktion til velfærdsteknologi gennem virtual reality – så når man tager VR-brillerne på, træder man ind i en virtuel lejlighed fyldt med velfærdsteknologier. Plattformen kan samtidig bruges til at træne borgerens kompetencer. Du kan læse mere om ViVA på www.kortlink.dk/rapw

tln

Nyt Center for Cerebral Parese på BørneRiget

Det kommende BørneRiget, der står færdigt i 2023, skal være et hospital i verdensklasse for børn, unge, fødende og deres familier, der samtidig styrker samspillet mellem forskning og behandling. Med til det hører også et nyt nationalt og internationalt videns- og behandlingscenter inden for Cerebral Parese (CP). Visionen med det nye center er, at alle børn med CP i Danmark får stillet diagnosen så tidligt som muligt, så de kan tilbydes et individualiseret behandlingsforløb, der tager udgangspunkt i den nyeste internationale viden og forskning på området. Centret er støttet af Elsass Fonden med 23,5 mio. kr.

lhe

GENERALFORSAMLING STORKØBENHAVN

Vi kommer langt med den løsningsorienterede tilgang, det medgiver jeg. Men i kredsbestyrelsen er vi enige om, at vi både skal være løsningsorienterede og være mere handlingsorienterede og synlige

Lars Petersen, kredsformand

Ok med både dialog og aktivisme

Enighed om det meste, men livligt kampvalg på kredsgeneralforsamlingen i Kreds Storkøbenhavn, hvor der også blev snakket OK-krav – og valgt en fanebærer...

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Når man som kreds selv har foreslået, at OK-kravene skal udtages af forbundets øverste organ, kongressen,

så skal kredsens OK-krav selvfølgelig også diskuteres på kredsens ditto, generalforsamlingen. Og det blev de så, da Kreds Storkøbenhavn samlede 113 medlemmer til 2017-udgaven.

Kredsen havde gennemtrawlet de OK-postkort, som de lokale medlemmer havde indsendt i forbundets store postkort-kampagne, og de 12 største ønsker var blevet hængt op på hver deres planche.

'Afstemningen' foregik efter en times samtale over aftensmaden og en efterfølgende debat, hvorefter hver deltager med en

lille selvklæbende prik markerede de tre krav, man nu fandt vigtigst.

Efter generalforsamlingen var det så kredsens bestyrelse og OK-udvalg, der med afsæt i markeringerne fik opgaven med at formulere kredsens krav. Et hurtigt blik på plancherne viste, at lønkrav – først og fremmest kravet om flere løntrin – var alt dominerende i forsamlingen.

Synlig synlighed

Udtagelsen af OK-kravene udgjorde midterdelen af den næsten seks timer lange generalforsamling, som efter formalia blev indledt med kredsformand Lars Petersens beretning.

Han pegede på, at indsatsen med at styrke synligheden af den socialpædagogiske faglighed har været og fortsat vil være central i kredsen arbejde bl.a. gennem arbejdet med 'Den faglige værktøjskasse', der kan bruges til at skarpplibe præsentationen af sin faglighed. Han sagde også, at det er vigtigt at opruste de tillidsvalgtes rolle – og pegede på MED-repræsentanterne som centrale aktører.

Og så fremhævede han kredsens engagement i forskellige aktivistiske politiske velfærdsinitiativer som et vigtigt supplement til forbundets generelle linje:

– Vi kommer langt med den løsningsorienterede tilgang, det medgiver jeg. Men i kredsbestyrelsen er vi enige om, at vi både skal være løsningsorienterede og være mere handlingsorienterede og synlige i vores støtte til de initiativer, som kæmper for at

rykke de politiske dagsordener, sagde Lars Petersen.

Bemærkningerne til beretningen var få, og heller ikke kredsens regnskab fik gang i talerlysten. Dog slog kasserer Svend Troelsen fast, at overskuddet i 2016 var for stort, og at der over de næste år skal være fokus på at få pengene ud at arbejde. Både beretning og regnskab blev enstemmigt godkendt, det samme gjorde budget, bestyrelsens udspil til det fremtidige arbejde og den velfærdspolitiske udtalelse, bestyrelsen havde foreslået.

Kampvalg med drama

Mens kredsformanden efterfølgende blev genvalgt uden modkandidater, var der kampvalg med en vis dramatik til de to poster som faglig sekretær. De tre kandidater præsenterede først sig selv, hvorefter et par medlemmer nåede på talerstolen med anbefalinger af den ene kandidat, før en indsigelse til forretningsordenen og et flertal i forsamlingen stoppede talerlisten, og man gik til afstemning.

Den gav nyvalg til Rita Slingerup og genvalg til Svend Troelsen, der også fortsat er kasserer, mens Britt Krik måtte takke af efter otte år på posten.

Og sidst, men ikke mindst indførte kredsen en nyskabelse med historiske rødder – nemlig valget af en fanebærer. Her blev det til en højlydt kåring af Morten Schuster, FTR i Gladsaxe. ■

Læs om valg til tillidsposter mv. på www.sl.dk/storkobenhavn og på kredsens facebookside

GENERALFORSAMLING SYDJYLLAND

Kommunerne tør næppe gennemføre nye voldsomme besparelser her i valgåret, men hvad sker der så bagefter?

Finn Harald Rasmussen, kredsformand

Frikøb blev til ekstra faglig sekretær

Fem kandidater var i kampvalg om de tre poster som faglig sekretær i Kreds Sydjylland, hvor der var genvalg til kredsformanden

Af Carl Ancher Pedersen,
nyhedsrum@sl.dk

Arets generalforsamling i Kreds Sydjylland fandt sted allerede 13. september. Det skyldtes et ønske om snarest muligt at styrke det faglige arbejde på kredskontoret, efter at man i den forløbne periode har måttet sige farvel til to erfarne kræfter: først den mangeårige kredsformand Michael Madsen, der på kongressen i oktober 2016 blev valgt til ny forbundskasserer, og siden faglig sekretær Charlotte Vallø Nielsen, der i marts i år gik på efterløn. Samtidig ønskede man at erstatte de hidtidige midlertidige frikøb af kredsbestyrelsesmedlemmer til opgaver med at realisere fagstrategien Socialpædagogerne i fremtiden med en mere permanent løsning.

Derfor foreslog kredsbestyrelsen at opruste på kredskontoret ved at gå fra to til tre faglige sekretærer. Forslaget blev vedtaget af de 132 fremmødte stemmeberettigede, og dermed var der lagt op til kampvalg, da hele fem kandidater stillede op til de tre faglige sekretærposter.

Der var genvalg af Poul Flack-Jensen, der har været faglig sekretær og næstformand,

siden kredsens blev stiftet i 2007. Jacob Bøegh Larsen, der i perioden har været frikøbt på fuld tid til arbejdet med Socialpædagogerne i fremtiden, med særligt fokus på kernefaglighed og arbejdsmiljø, blev også valgt. Endelig opnåede Mona Køhlert valg som faglig sekretær og kreds-kasserer. Hun har siden Charlotte Vallø Niensens fratræden været konstitueret og frikøbt på halv tid til at varetage disse poster.

Mona Jørgensen, der i længere tid har været frikøbt på halv tid, bl.a. som tovholder for kredsens Fokus på faget-møderække, samt Britta Hedegaard, der også stillede op, opnåede dermed ikke valg.

Solid økonomi

Før valgene udtrykte enkelte deltagere bekymring for den ekstra udgift, som forslaget indebar.

Regnskabet for 2016 og budgetforslaget for 2018, som kasserer Mona Køhlert fremlagde og fik vedtaget, viste dog, at kredsens har en solid økonomi. Ved indgangen til 2017 var formuen på godt 2,9 mio. kr., og ifølge 2018-budgettet vil der ved udgangen af 2018 fortsat være ca. 1,9 mio. kr. i kassen.

– Vi har kigget på økonomien, og det kan godt være, at det på sigt vil koste lidt af formuen. Vi vil løbende følge udviklingen, men vi er velkonsoliderede og har jo altid været enige om, at vi ikke skal samle til huse, men bruge pengene på at styrke det fagpolitiske arbejde, sagde kredsformand Finn Harald Rasmussen.

Han understregede, at alle beslutninger på generalforsamlingen kun gælder for de næste to år, og at man derfor kan sadle om, hvis det bliver nødvendigt.

Velfærd på dagsordenen

I sin beretning udtrykte kredsformanden bekymring for de fortsatte besparelser i kommunerne, som i den forløbne periode navnlig er gået hårdt ud over medlemmer og berørte borgere i Esbjerg Kommune.

Finn Harald Rasmussen fandt det vigtigere end nogen

sinde at sætte velfærd på dagsordenen ved det forestående kommunalvalg.

– Kommunerne tør næppe gennemføre nye voldsomme besparelser her i valgåret, men hvad sker der så bagefter? Jeg kan kun opfordre til, at man tænker sig godt om, inden man sætter krydset, sagde Finn Harald Rasmussen, der uden modkandidat blev genvalgt som kredsformand. ■

Læs om valg til tillidsposter mv. på www.sl.dk/sydjylland

Vi har brug for en ny kulturkamp

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til nyhedsrum@sl.dk

Der er behov for et andet menneskesyn og en anden fornuft end den, der dominerer i selvets kultur, hvor idealet er det selvcentrerede individ, som på egen hånd realiserer sig selv

Af Søren Juul

Vi lever i en 'selvets kultur'. Det giver anledning til nye former for menneskelig lidelse og gør det svært for mennesker at finde fælles løsninger på de udfordringer, de står overfor. Det er hovedpointen i min nye bog 'Selvets kultur – en kritik af individsamfundets menneskesyn og fornuft'. Bogen er kulturkritisk og politisk – dog ikke partipolitisk – og båret af indignation over en udvikling, der i stigende grad gør menneskers succes og fiasko til deres eget ansvar.

Selvets kultur hviler på et opportunistisk menneskesyn. Idealet er det selvcentrerede individ, som på egen hånd realiserer sig selv og finder vej gennem samfundets vildnis af muligheder og krav. Dem, der bukker under i den mellem-menneskelige konkurrencekamp,

har reelt kun sig selv at takke for deres problemer: De er åbenbart ikke dygtige eller robuste nok, eller de mangler motivationen og viljen.

Hvis det højeste mål i livet er individuel selvrealisering, bliver det fornuftige at finde de mest effektive midler til det. En sådan instrumentel og individualistisk fornuft er imidlertid hverken til gavn for samfundet eller den enkelte. Presser individkulturen ikke os alle ved at øge kravene til det enkelte menneske? Og er det måske i det lys, vi kan forstå væksten i den moderne tids folkesygdomme: stress, angst og depression, i narcissistiske karakterforstyrrelser og en tiltagende overfladiskhed i sociale relationer?

Individuel performance

Selvets kultur skærper konkurrencen på alle områder af livet: på arbejdsmarkedet, kærlighedsmarkedet og markedet for sociale relationer, hvor det gælder om at få flest 'likes' og være én, de andre har lyst til at lege med.

Er det underligt, at den opvoksende generation får problemer med den mentale sundhed i en kultur, som fremelsker vindermentalitet, stiller krav om robusthed og fordrer, at vi bestandig må kæmpe for at

blive en bedre udgave af os selv?

Konkurrencestaten understøtter udviklingen. Den hylder ideen om det opportunistiske menneske, som er i stand til at orientere sig mod markedet og gribe de muligheder, der viser sig i et samfund uden faste holdepunkter. I dette samfund er vinderne dem, der er i stand til at flytte sig og være i konstant bevægelse. Taberne er dem, der ikke har mulighed for at flytte sig og ikke formår at orientere sig mod nye, skiftende mål.

I konkurrencestaten foregår konkurrencen også i en national skala mellem selvinteresserede stater, der kæmper for at vinde markedsandele på et globalt marked. Det indebærer, at de offentlige institutioner må strømlines og effektiviseres, og at alle kræfter sættes ind på at sikre, at alle – selv det mest læderede menneske – bidrager til samfundsøkonomien.

Det mest absurde er, at konkurrencestaten ikke er løsningen på de globale udfordringer, vi står overfor: voksende ulighed, global opvarmning, flygtningestrømme mod Europas grænser og en fremstormende populisme. Ingen af disse udfordringer kan løses af selvinteresserede konkurrencestater.

Det kræver globalt samarbejde og solidaritet – en kos-

mopolitisk fornuft med sans for menneskers gensidige afhængighed. En sådan fornuft har trange kår i selvets kultur, som hylder idealer som fremdrift, vækst og konkurrencekraft, men ikke forstår, at det gode liv er betinget af gensidig anerkendelse.

Anerkendelse

Anerkendelsestanken afviser ideen om det autonome individ og repræsenterer en antitese til det menneskesyn, som dominerer i selvets kultur. Den indeholder en klar moralsk fordring.

Eftersom mit selvforhold afhænger af den andens anerkendelse, ligesom den andens selvforhold afhænger af min, kan ingen af os være indifferente over for hinanden. Det betyder, at jeg frivilligt må begrænse mig selv i forhold til den anden, ligesom den anden frivilligt må begrænse sig selv i forhold til mig.

Det bedste eksempel på en sådan anerkendelse finder man i venskabet. Her begrænser parterne frivilligt sig selv, fordi det er betingelsen for, at de kan stræbe efter det gode liv – med og for hinanden.

På samfundsniveau indebærer anerkendelsestanken, at et samfund, der vil kunne kalde sig solidarisk, må lægge en dæmper på individernes selvcentrerede stræben og give alle borgere gode muligheder for at opnå den anerkendelse, som er forudsætningen for, at de sammen kan realisere det gode liv. Det er denne indsigt, som er fraværende i selvets kultur.

Depression

Den franske sociolog Alain Ehrenberg har videreført centrale pointer fra anerkendelsesteorien og kobler dem sammen med væksten i vor samtids dominerende psykiatriske diagnose: depression.

En sådan kamp må vende sig mod det menneskesyn og den fornuft, der dominerer i selvets kultur. Modsætningen til selvets kultur er en fællesskabskultur forankret i anerkendelsestanken. En sådan kultur udviser omsorg for det svage liv og har sans for menneskers gensidige afhængighed

Væksten i depressionslidelser viser, at den enkeltes jagt på anerkendelse og selvrealisering kan stivne i afmagt og hæmning. Den udspringer ifølge Ehrenberg af den rovdrift på individernes indre ressourcer, som finder sted i selvets kultur, hvor vi er udsat for et bombardement af pejlemærker, som vi selv må vælge imellem. Det er lige præcis det, mange mennesker – navnlig dem, der i forvejen er sårbare – har svært ved.

Det er ifølge Ehrenberg i dette perspektiv, vi kan forstå udbredelsen af 'lykkepillen'. Hvis depression er en hæmningslidelse, er det så ikke vidunderligt, at der er opfundet en pille, der gør det muligt for mennesker at være bedre på højde med situationen og leve op til samfundets krav om initiativ og forandringsvilje?

Spørgsmålet er, om der er den helt store forskel på medicinen og meget socialt og pædagogisk arbejde. Handler dette arbejde ikke også om at påvirke viljen? Om at få udmattede og dårligt stillede mennesker til at udvise viljelyst, engagement og handleduelighed? Og er det ikke også her, den positive psykologi kommer ind i billedet?

Men måske repræsenterer alle disse teknologier (biokemiske, psykologiske, pædagogiske

og sociale) alligevel ikke entydige fremskridt. Skal vi snarere anskue dem som individuelle teknikker til beherskelse og selvbeherskelse?

Er der mere tale om tilpasningsteknologier, som gør patienter og borgere i stand til at udholde ensomhedsfølelsen og presset i selvets kultur, end om midler til selvrealisering og menneskelig frigørelse?

I så fald er teknologiernes forhold til anerkendelsestanken langt fra uproblematisk.

En ny kulturkamp

Min tese er, at alle i selvets kultur lider under kravet om på egen hånd at skulle gøre sig fortjent til den anerkendelse, som er grundbetingelsen for selvrealisering og det gode liv. Men især dem, der i forvejen er sårbare, bliver tabere i kampen om anerkendelse og udstødes af samfundet.

Nogle vender selv samfundet ryggen og søger tilflugt i bandemiljøer eller de radikaliseres, fordi de i radikaliserede miljøer finder den anerkendelse og de identitetsmuligheder, som de føler sig udelukket fra i det almindelige samfund. Dem, der ikke får synlige problemer, nøjes måske med at dope sig ved at drikke for meget, eller de lever deres liv i en rastløs søgen efter

indhold og mening. Nogle finder den i et overdrevent forbrug af hjernedøde reality-shows.

Mange af vor tids eksistentielle problemer hænger således sammen med det menneskesyn og den fornuft, som er fremherskende i selvets kultur.

Men det er ikke det eneste problem. Denne kultur gør det som nævnt også svært for mennesker og lande at komme overens om kollektive løsninger på mange af de trusler, de står over for. Løsninger på flygtningekrisen kræver fx samarbejde og solidaritet, men lige nu er vi vidne til det modsatte: nationalisme, protektionisme og flere hegn mellem mennesker. I selvets kultur er det åbenlyst vanskeligt at finde fælles løsninger, der rækker ud over egeninteressen.

Derfor er der behov for en ny kulturkamp. En sådan kamp må vende sig mod det menneskesyn og den fornuft, der dominerer i selvets kultur. Modsætningen til selvets kultur er en fællesskabskultur forankret i anerkendelsestanken. En sådan kultur udviser omsorg for det svage liv og har sans for menneskers gensidige afhængighed.

Overført til verdenssamfundet implicerer det, at nationalstaterne begrænser sig selv af hensyn til andre stater. Det er en helt anden logik end den, der er fremherskende i konkurrencestatens epoke. Her kappes nationalstaterne om at opnå konkurrencefordele for sig selv uden sans for, at konkurrencen må underordnes viljen til et fælles liv. ■

Søren Juul er dr.scient.soc. og lektor ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet. Hans bog 'Selvets kultur' er udkommet på Hans Reitzels Forlag.

SORTERET MAGASINPOST. ID-NR. 41012
Socialpædagogernes Landsforbund, Brolæggerstræde 9, 1211 København K

FRA ARKIVET

NR. 13 / 2017 / 29. SEPTEMBER

Man troede, Inspektørerne kom for at holde sig underrettet om, at Eleverne fik den nødvendige Pleje, Undervisning og Oplæring, og ikke om disse er mere eller mindre tilfredse!

Magda Stentoft

Hvad forstaar man ved Inspektion?

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hvis man går og tror, at debatten om tilsyn, stadigt større arbejdspress, en lind strøm af nye regler og krav og inddragelse er noget relativt nyt i den socialpædagogiske verden, så kan man ved at dykke ned i arkiverne forvise sig om noget andet. Vi har været en tur i Socialpædagogens gamle arkiv og fundet et debatindlæg fra bladet, der dengang hed 'Børnesagsarbejderen', med overskriften 'Hvad forstår man ved Inspektion'. Her skriver Magda Stentoft fra Holstebro:

'Et gammelt Ord siger: 'Af Skade bliver man klog, men sjældent rig'. Hvorfor er der egentlig saa megen Uro indenfor Børnesagsarbejdet i Dag? Tidligere havde man dog Tid og Ro til at fremelske det bedste hos Eleverne, thi hos enhver af disse, som ikke lider af svære Abnormiteter, kan man finde en Grobund!

Man får idelig Cirkulærer og Skrifter, at nu er dette og hint vedtaget i Overinspektionen. Sker der et Fejlgreb paa et af Landets Hjem, flyver der straks Cirkulærer ud til de øvrige Hjem. Mon Psykologerne er blevet spurgt, om det er den rigtige Fremgangsmaade', spørger Magda Stentoft.

Baggrunden for indlægget står ikke helt klart, men i det foregående nummer havde Overinspektionen – altså datidens børneforsorgs pendant til det sociale tilsyn – meddelt hvilke børneopdragelses-, freds- og asylhjem, der havde fået Arbejds- og Socialministeriets godkendelse – eller havde fået trukket den. Måske repræsenterer Magde Stentoft et af dem, der havde mistet godkendelsen?

Hun fortsætter sit indlæg med at beskrive, hvordan inspektøren har ageret under besøget, og

lader forstå, at inspektøren har pustet til visse elevers utilfredshed med forholdene på stedet.

'Men maaske Inspektøren også burde tale med de Elever, der er mere ligevægtige – for dog at faa et Helhedsindtryk, før han geraader sig i ufordelagtige Vendinger om Hjemmets Ledelse og Medarbejdere [...] Maaske Inspektøren engang imellem skulde optræde som en slags 'Bussemand' i Stedet for Legeonkel, det vilde i hvert Fald give et andet Resultat, og Inspektøren naa til at blive velsete [...] Vi, der staar i det daglige arbejde, maa nødvendigvis bruge nogle af de Erfaringer, Aarenes Arbejde tildeler os, og som bliver skabt af en vis Intuition. [...] Man troede, Inspektørerne kom for at holde sig underrettet om, at Eleverne fik den nødvendige Pleje, Undervisning og Oplæring, og ikke om disse er mere eller mindre tilfredse!', hedder det afsluttende fra Magda Stentoft.

Indlægget besvares i samme nummer af Oluf I. Skjerbæk. Han var efter mange års engagement i børne- og socialpolitik igennem 22 år overinspektør for børneforsorgen.

I svaret skriver han bl.a., at 'et Inspektionsarbejde vilde blive ganske illusorisk, hvis man gik udenom de klager, der fremføres af Eleverne. Det er ikke Inspektionens opgave at blive 'velset', hvis det skal ske med Tilsidesættelse af Inspektørens pligt til at undersøge de klager, der fremføres. [...] Utilfredshed hos Eleverne kan jo netop være Udslag af, at de ikke faar den nødvendige Pleje, Undervisning og Oplæring, eller at de savner den Venlighed og Forstaaelse, som efter Overinspektionens Mening er et aldeles uundværligt Grundlag i Opdragelses-hjemmenes Behandling af Eleverne'.

Magda Stentoft tog ikke til genmæle i det efterfølgende nummer. ■

Hvornår var det nu?

Socialpædagogen er – ganske vist under flere navne – udkommet siden 1941. Vi har været i arkiverne og har fundet teksten her på siden i en af de gamle udgaver.

Men hvornår stammer Magda Stentofts indlæg og Oluf I. Skjerbæks svar fra?

A: 1942. B: 1947. C: 1952

Se svaret på foregående side